

40 Cod. ms.

615

Ms. 615. 40...

35 fol.

MS

IV

5

IOANNES EGOLPHVS
EX FAMILIA NOBILIVM
A KNOERINGEN, ELECTVS
& confirmatus Episcopus
Augustanus.

Pilgerbuch

accad.

Ingolstadtii

Carissimi Oratoris Georgij Trapezuntij pro-
hemium super logica sua ad Perium suum.

VLTA sunt mi Petre: que
faciūt, ut oī cura: oīq; diligen-
tia cogitē, q̄ rone i his humani-
tatis artib; facile ceteris p̄stat

possis: Nam et tuus amor erga me singulis, et
p̄ris tui viri ex^m multa i me officia cogunt: ne
si mō grat' eē uelim. q̄q; aliud magis cupiā. q̄
te his florentē studijs. atq; ornatissimū orū con-
spicer. Quāq; de rē. cū diu ac sepe uoluerim q̄mā
Dyalecticę oīo expectem ne mediocce quidem
futurū Oratorē puto. Statui ut more boni debi-
toris, q̄ nūc posū. minimā debiti particulā ti-
bi reddā: q̄ ferme ad p̄apiendā v̄edi copiam.
Necessaria sunt e Peripatheticorū fontib; supra
breviter ad te cōscribere. Nam q̄ hec dyalectici
nullo mō degustarūt. eos uideo, qum aut rōci-
nari, aut diuidere, aut difinire opus sit. aberra-
re ab re sua loq̄us. Nec Ciceronē eloquētie p̄nci-
pē. que imitant'. cū hec incidit (incidit autē
sepius) recta rōne intelligere. Qd̄ cum omnes
fere q̄ metis compotes sunt. Dyalecticę ignorati-
one fieri nō dubitāt: abhorret im non a dialec-
tice solum: verū etiā a totius p̄rię p̄ceptis: uel
pp̄ eorū infirmitiam q̄ docet: uel pp̄ rerū obsuri-
tatem: uel pp̄ voluminum magnitudinem.
simul ac multitudinē: uel pp̄ barbariem eorū,
q̄ peripatetica ex greca lingua i latmū trāstulerūt

Præter. n. que Leonardus Aretinus traduxerit. ut quo etas nra i dicendo cu antiquitate possit contendere. Nib fere peripateticum, latine conscriptu uidet. Que res eloquentie Latine studiosos a dyalectica detereat uehementius, q oporteat. Non. n. abijcienda penitus ea st. sine quib, nec recte intelligere. nec rone dice possis. Quas ob res ne tibi aut qd desit: aut si ne deesse uelis dura illa. ac aspera peripateticor, ac pene infinita. et cofusa perspicere cogaris, omnia que ad dicendu faciunt. et ad impiciendam oronem topicam necra sunt. sine qua figs putat se recte posse inuenire, aut alior, inuenta percipere. quasi amens contemnendus est. Ad hoc opusculu breuiter cotuli. in quo siquid innate Peripatheticis diuiciæ uidebit messe. non mihi. Sz reb, attribue. Dabis iq opera diligenter quecuq, hic scripta sunt, animo comdare. exercitatione firmare, frequenti disputatione. ul' cum alijs uel tecu ipo facillima, et sicut innata t' reddere, qd si facies, nec te pceptionis nre. nec me laboris, mei pemitebit.

Dialectica iq est diligens disseredi ro.
Disserere no nemo poterit diligenter,
nisi que inuenierit. dicendaq, iudicauerit:
ea sic iuxerit. ut illis datis qd mcedit ne-
cessario consequat. qua oronez oroi Sylogismu

dicunt. Latini uero rationatione appellare possunt.
 Ea propositionibus constat. Omnis propositio simplex
 est duobus terminis subiecto. Scilicet atque predicato
 coniecta. Quoniam ergo syllogismorum elementa sunt.
 Ex quibus constant: et ad quos resoluuntur.
 nec. u. compatiendo alius repetere, nec re-
 soluendo longius abire possumus. De his
 primum dicamus. Verum dialecticorum more, ut
 de quo termino sermo nobis habetur intelligas
 vocem et signa suas primum diuidamus.

Termini ergo locorum fines appellati sunt, qui locum a
 loco distinguunt, atque separant. Unde greci si-
 militudine ducti ορος. id est uerbum de uerbo
 terminos diffinitiones appellarunt. Disiungunt
 u. atque disseparant distois uniuscuiusque substan-
 tiam, cum differentias tanquam terminos quoniam addiciat.

Terminos et simplicis propositionis partes diui-
 mus, uel quoniam significatioe quasi conscripta res
 ostendunt qua significat. Hinc est quod res nomina
 implicitas dicitur: et dicitur explicita nomina rerum
 multi ac clari philosophi solent appellare.

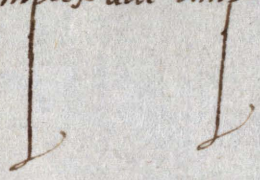
Termini ergo locorum: hic quoniam dicimus propositionis pre-
 intelligimus quem ita definit Aristoteles.

Terminus est, in quem resoluitur propositio. Est autem omnis
 terminus uel complexus. uel incomplexus.

Complexus est oratio imperfecta: quae constat multis
 simplicibus terminis. ut scilicet iuris civilis!

Incomplexus ut homo. scilicet anima. uel facit. currit.

Incomplexus autem simplex terminus omnis aut nomen est

aut uerbu. et aut infinitus, aut finitus.
Nomen est vox ex institutione nominum sine proprie
significans: cuius nulla pars seiuncta, sepa-
rataque significat.

Verbum est vox institutione hominum cum proprie sig-
nificans: cui nulla pars seiuncta, sepe^{at}que sig-
ficat.

Infinita non nomina uel uerba sunt quibus neque adiecta est.

Finita que absque negatione profertur.

Finita. ut homo. Animal. Legit. sentit.

Infinita ut non homo: non animal: non legit: non sentit

Nomina igitur appellat Aristoteles que nominantur causa esse
runt, que admodum uerba ea que solum indicant propriis temporibus.

Cetera causa nominum, et uerborum esse asserit: ut
homo: homo agebas: agebat: agerem: agere.

Oro est institutione hominum significans: cuius aliqua
pars seiuncta, separatamque significat.

Orationum que sunt genera Enunciatiua: Imperatiua
Deprecatiua. Interrogatiua. Vocatiua.

Vocatiua ut heus inquit Iuuenes monstrate meas
Vidistis siquam hic errante forte sororum.

Interrogatiua ut Sed uos que tandem: quibus aut ue-
nistis ab oris. Quo uic tenetis iter.

Deprecatiua ut sic prece ille deum faciat: sic ait
apollon. Incipias conferre manum.

Imperatiua. ut disce pueri uirtute ex me uerumque
laborem. Fortunam ex alijs.

Enunciatiua. ut stat sua cuique dies: breue, et irre-
parabile tempus: omnibus est uita. Sed famam ex-
tendere fatis. Hoc uirtutis opus.

Item Nescia mens hominum futuri: fortisq; future,
Et servare modum rebus sublata secundis.

Harum omnium sola enunciatio verum a falso discernit,
Quare sola huius negotij est. Nam ceterae ad re-
thoricam magis vel poeticam doctrinam per-
tinere videntur.

Enunciatio non alia simpliciter alia coniuncta est.
Coniuncta ex simplicibus constat ut si ho-
mo est. Animal est.

Simplex non enunciatio est oratio. que ad aliquid est,
vel non est significat secundum quod ipsa typa diuisa sunt.
ut homo/animal est

Omnisque oratio: qua necesse est aliquid de aliquo vel
asserere; vel negare si ut vel est, vel non est si-
gnificat: consideratur. Enunciatio dicitur.

Sive ut verum: vel falsum Propositio appellatur.
Est. n. propositio oratio: que verum vel falsum significat.
Propositionum quedam categorice nuncupantur:
quas predicatorias Latine appellare possumus.

Quedam hypoteticae: que conditionales noiantur.
Predicatoria propositio est: que duobus terminis constat
subiecto: et predicato:

Subiectum est: de quo aliquid dicitur.
Predicatum est: quod dicitur de aliquo. ut homo est animal,
Subiectus terminus nunquam maior: sed equalis vel
minor predicato semper est.

Predicatus non terminus vel verbum est. ut homo currit.
vel nomen simul cum verbo. ut dies serenus est.

Preterea tam subiectum: quam predicatum complexos terminos

possunt continere: ut Scia Juris ciuili est res
utilis. /

Omnis predicatoria propositio uel Affirmatiua
uel negatiua est. /

Affirmatiua e alicuius et aliquo emunctio.

Negatiua est alicuius ab aliquo emunctio.

Propositionu alie sunt uniuersales. alie parti-
culares: alie indefinite. /

Uniuersalis est: que aut omni: aut nulli messe
sig. ut ois homo currit. nullus homo currit.

Particularis e: que alicui, aut no alicui mee
sig. ut quidam homo currit. Quidam homo
non currit. huic singulare annectimus.

Ea e si dicas. Cicero disputat. hic audit.

Infinita e que absq uniuersali atq particula-
ri aut messe aut non esse sig. ut homo le-
git. homo non legit.

Hic illud dicendu est huicemodi uoces omnis
nullus: aliquis: Quidam Juniores signa. pscos:
syncategoremata appellare. qm terminis
adduntur: Ipi termini non sunt.

Ad hec propositionu quedam Contrarie. Queda
subcontrarie: et alie subalterne. alie con-
tradictorie nominantur.

Uniuersalis ig affirmatiua, et uniuersalis
negatiua, in quibus eadem oio subijciunt,
ac predicantur inter se contrarie sunt.

Particularis no affirmatiua, et negatiua in
quibz eadem oio subijciunt: ac predicant subijciuntur.

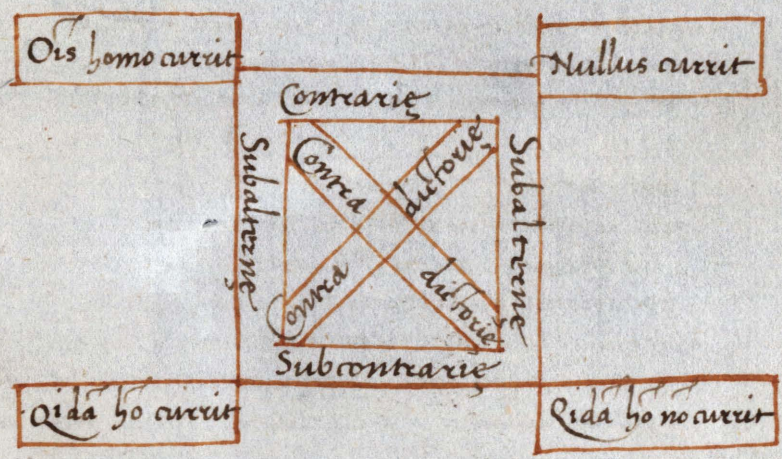
L

I

I

I

Vniuersalis uero, et Particularis Affirmatiue, et
 simili due negatiue: subalterne dicuntur.
 Cum uero quantitati, et qualitati opponit. Qua-
 litas eiusde subiectis, et predicatis contradictorie norant.
 Quare Vniuersalis affirmatiua, & particularis
 Negatiua. ac Rursum Vniuersalis negatiua.
 & particularis affirmatiua, in quibus eadem
 omnino subiungunt, ac predicantur sibi ipsis
 contradicunt.
 Harum ppositionu sicuti negatio pponitur sunt
 Contradictorie, si postponitur. Contrarie?
 Sin uo eide et preponitur: et postponitur
 negatio. Subalterne uim, et potatem possidet,
 Quam rem Juniores ppositionum equi polen-
 tiam appellare solent.
 Verum de oppositione ppositionu satis. Nunc
 de natura dicamus.

Propositionum igitur quas contrarias appellamus: ea non est: ut cum nunquam simul vere inueniri possint. si una uera est: falsam necesse est alteram ostendat. Neque retro uertere licet. Nec enim si alterutra falsa est: scilicet que relinquitur erit uera. Nam falsa simul esse in his rebus comprehendimus quas contingentes appellant: ut omnis homo sedet, nullus homo sedet.

Subcontrarie uero contrario se modo habent. Nam cum false simul esse non possint: uere possunt. Quare falsitas unius, ueritate alterius ostendit: scilicet ueritas falsitatem minime possunt: u. ambe simul ueritate in contingentibus rebus complecti, ut quidam homo sedet: quidam homo non sedet. In subalternis si particularis falsa est: uniuersalis falsa est: nec retro agere licet. Vera enim esse potest particularis: cum uniuersalis est falsa. ut quia homo sedet. Omnis homo sedet.

Similiter autem uniuersalis uera uel falsa est: et particularis necesse est. Nam si omnis homo est animal, et hic homo animal est: hac inductione semper uerum a falso seungunt: et separent. Nam si una ipsarum uera est: falsam alteram: si falsa altera reliquam ueram esse necesse est.

His ita breuiter dictis. Nunc de conuersione propositionum breuiter dicendum esse uidetur.

Conuersio igitur est: cum propositionis subiectus terminus in predicatu, et predicatu in subiectum transponit. Ea est triplex. Simplex per

Accidens. per contrapositione

Simplex e: cum termini quide transponunt: qua-
titas uo, et qualitas eadem oio remanet.

Hoc conuersionis modo uniuersalis negatiua et
particularis affirmatiua utunt: Nam si nullu
animal est: nihil eorū que sunt animal e. Et
si quidam ho currit: currentiu utiq; aliquid
homo est.

Per accidens aut est conuersio. cu repositis ter-
minis: qualitas eadem manet: quantitas mu-
tatur hoc mo: tam uniuersal affirmatiua: q
negatiua conuertit: Na si dicitur homo e animal. &
aliqua animal hoīem ee necesse e. Et si hominu
nemo uolare potest: eorū certe, que uolare
possunt qdā homo nō est.

Per contrapositione conuersio fit: cum qritas
quidem: et qualitas eadem manet: Termini
uō transpositi in infinitis conuertuntur: hoc
mo conuertunt uniuersal affirmatiua: &
particularis negatiua. Nam si dicitur homo spi-
rat: quicquid non spirat: est non homo. Et
si quidam homo non sedet: quoddam: qd non
sedet: non e homo.

Hanc conuersionu ista natura e: ut cum eadem
maneat qritas: si una e uera, uel falsa et al-
tera. Cum uero mutatio qritatis fiat: uera sep
i uera uertit: Falsa uō i qua supiora subij-
ciuntur: qm ex conuersione mutata qritate lec-
ta fit predicatio in ueram neccio conuertat.

ut quidam homo est animal: cū tñ omne
animal homo non sit.

Hęc de predicatoria propone delibasse sufficiat.
Nunc breuiter (ut instituimus) dabimus operaz

Ea primo exponere que greci voces: Latini
predicabilia solent appellare. Deinde pre-
dicamentis: quas categorias grece dicimus
Et de predicatorio sylogismo pauca admo-
nebinus. Postremo de propositione hypothe-
tica: et sylogismo: et de diuisione: & diffini-
one differemus. Nec omnino ea precep-
ta contemnemus: que eius rei: quam
iuniores obligationem vocant: vim et
naturam complectuntur.

Predicabile igit est terminus: qui de pluribus vni-
uocē pot' predicari. Uniuoca dicuntur quoq' et nome-
coe ē. et ratio sbe: s'm id nomen eadē. ut animal
homo atq' bos: Nam utraq' animalia nuncu-
pantur. Et si quis assignet utriusq' rationē
inquantū animal est: utrumq' animatam
s'bam: que setiat et moueat: esse affirmabit.

Equiuoca sunt: quorū nomen qdē cōe. Sed rō-
s'bz: s'e'm idem nomen: non est eadem. ut canis
in aquis: In terris: in celo. Nomen qdē idē
Re autem atq' substantia diuersa sunt.

Predicabilia quinque sunt. Genus. species. pra-
Proprium. et accidens.

Genus est, qd' de pluribz differentibus, specie
in eo qz quid est uniuocē predicatur.

Id duplex est. Nam aliud genus generalis-
 simū. Aliud genus subalternum appellat.
 Generalissimū est, q̄ om̄ sit genus nō pot̄ esse
 sp̄es vel sup̄ q̄ illud genus minime inuenit,
 Que sunt decem ḡn̄a rez̄ oīuz d̄ q̄ post dicem?
 Subalternum ē, q̄ cū sit genus, ē etiam species,
 huiusmodi sunt omnia: q̄ in sp̄ialissimas
 sp̄es, et ḡn̄alissima ḡn̄a semp̄ inueniunt: et
 ad superiora quidem relata species sūt: infe-
 rioribus uero accomodata ḡn̄a: ut animal.
 Animati quid corporis. species: hōis uero aut
 Bouis genus:

Species est: que ponit̄ sub genere.
 Vel species est, que de plurib; differentibus. n̄o
 in eo qd̄ est quid, uniuoce predicatur

Ea est duplex. Nam aliam specialissimā: Aliam
 subalternam dicimus.

Subalterna est: que inter ḡn̄alissimū gen̄, et
 sp̄ialissimā speciem posita est.

Superioris species. Inferioris gen̄ semp̄ inuenit. ut al.

Specialissima ē: que cū sit species non pot̄ esse
 genus: ut homo. Bos:

Hę sp̄ialissime sp̄es non in species amplius: s; in
 individua scindunt. ut Cæco: Aristoteles.

Differentia ē: qua res inter se differunt. Ea
 ē triplex. Communis: Propria: Specifica:

Com̄is ē, que superabilis ē. Ita dicimus album
 hominem a nigro differre.

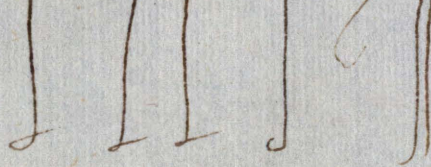
Propria ē; que cū in superabilis sit. in e t̄m̄e

1 1 1 1
p accidens. Ita Coruus nigredine a quo differt
Specificata e, que de plurib; differentibus spe,
uel nūo in eo q; est. quale essenziale uniuo-
ce predicat. ul' dca est, q; abundat spes a gñre.
Hanc solam in nūo quinq; pdicabiliū acci-
pimus. Que dup. e, diuidens: et constituens.
Diuidentem appellamus. q; gen' diuidit. ut
substantia quedam corporea, qdā incorporea.
Constituētē appellamus, q; generi addite spe;
constituit. ut aīaliū aliud ronale, aliud
irrationale. Nam si Animalī addas irratio-
nabilitatē. Spēm quandā cōstitues: quā si nōie
caret, aut mēte sola cōcipies: aut et nec u. d
reco uocabulis sollicitari. d3. phus: Sz dare sep
operam diligenter. ut natura re; apti pate-
at ficto aut nouo ybo q; comodissime poteris
nominabis. Sunt ergo specificę dce quecuq;
aliam faciūt spēm qbus ad diuisionem, et di-
ffinitionē spē; maxie opus e.

Propriū quattuor modis accipitur. Nam qcqd
soli accidit spē; et si nō oī sub ea. neq; semp
propum dicit. ut hoi medicū ee. Et de omni
accidit. et semp. et si non soli. ut hoi bipedem
esse. Et q; omni et soli: sed nō semp. ut homini
canescere in senectute. Et q; oī, et soli, et semp
in esse potest, ut visibile homini.

Et hoc mō Propum in qnq; uniuersalibus conu-
merat: quod etiam sic diffiniunt.

Proprium st. quod a plurib; differentibus nūo

univoce in eo. qd est, quale accidentale sic
pdicat: ut vertere liceat: ut ois ho e risibi-
le: et qcqd risibile est, homo est.

Accidens est, qd potest ad ee vel ab ee, preter sub-
iecti corruptione: huius aliud e separabile: ut
dormire: sedere. Aliud inseparabile: ut Nigre-
do corui, et Ethiopis: que si sepatim no inueniat
tame si abesset no inferret coruo, aut Ethiopi
corruptione: qd a juniorib et sic diffiniri solet.

Accidens e q de pluribus pdicat in eo, q qle
accidentale, non conuertibiliter:

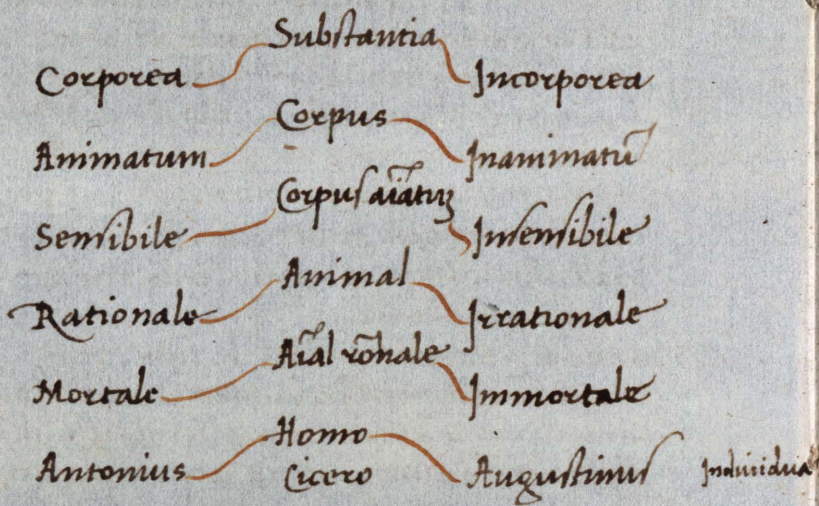
Quate voces (ut greci dicunt) quinque sunt. n.
hinc maxie pspiciu e: q omne qd a alio dr:
uel accidens ei est: uel substantiale. Si accides
aut conuerti pdicatio pot: et hetur propriu;
aut no: & hetur accidens. Q si sbalis pdi-
catio e. i. si qd pdicatur essentia i esse sbiecto;
uel i eo q quid: ul in eo qd quale dr: q, ut qua-
litas dr: cu p essentia mest: dra est. Q in eo
q quid. Si de plurib differentib spe. Gen^o est.
Sm de differentibus nu. spes est.

Itaq cum sint qnq pdicabilia Gen: spes. dra:
pdicationes eam faciunt: que essentialis: et
sbalis: Accidentis: ac Proprij. Pdicatio acci-
dentalis appellatur.

Nunc qm de quinque vocibus dictum est.
De pdicamentis breuissime (ut istuim dicen uide.
Pdicamentu iq est terminoz q secundu nulla
complexione dicunt: natura rez coordinatio.

Et sunt decem. Substantia: Qualitas
 ad aliquid: Actio: Passio: Ubi: Quando: Sit: Here:
 Forz que sunt: quedam dici de alijs possunt,
 ut de subiecto. Quedam no' possunt: Item
 Forz que sunt. Alia in sbo sunt: Alia non.
 In sbo dicitur ee quicqd, cum in aliquo sit si-
 -ne eo esse no' possit: et tñ non est pars eius.
 ut albedo in corpore. Quare q' in alio non
 e' sba est. Que no' de alijs: ut de sbo dnt
 uniuersalia sunt: que dici de alijs no' possunt:
 singularia sunt. /

Substantia in p'mam: et secunda p'tit Aristoteles
 Prima e' que noq' de sbo dr: neq' in sbo est:
 ut hic homo: hic bos.
 Secunda est, que de sbo quide' dr: sed in sbo
 no' est: ut homo: bos:

1 1 1 1 1 1 1
 Quando alterū de altero, ut de Sbo predicatur.
 quocumq; de predicato dicunt: omnia etiam
 de subiecto dicunt. Nam cum animal de ho-
 mine, ut de Sbo dicatur: Sba (Cum de ani-
 mali dicitur) etiam de hoie dicit: qd i ipa
 serie predicamenti aptius comprehendit.

Sba non suscipit magis et minus: nulla. n. h
 ipm qd e magis, uel minus d: nec ei quicq;
 contrariū. Verū hec ita sbe ppa sunt: ut
 ei cum quibusdam alijs communia sunt:

Illud max. propriū: cū vna, et eadem numero
 sit contraria, vicissim suscipiat. ut homo nō
 albus, deinde niger. De sba quidem satis.

Quantū autē ē, qd diuidit in ea, que insunt
 quorū vtrūq;. vel singulum unum qd. et
 hoc aliquid innatum est esse.

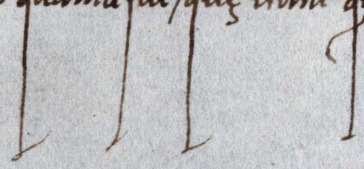
Quantitas alia continua est: alia discreta.
 Continua est, cuius partes communi quoda
 termino coniungunt. Eius species sunt
 Linea. Supficies. Corpus: Motus et Ips.

Sic. n. Princeps ille phorū: ac pene solus phus.
 in v. p. pñe partitur in cathgorijs motū
 neglexit. Locum posuit. Locus tamē ut a
 Phisico auditu colligit. supficiesi spes est.

Quare patet aut alios secutum locum a sup-
 ficie separasse: aut ipam trina dimensionē
 non ut in corpore: s; potius, ut in uacuo intellexisse.

Continuiores p se qdem sunt. Linea: Supficies. Corpus.

Per aliā uō quanta sūt/que insunt qtis: ut motus

& Tempus. Nam et si hec ad ea que p accidens
qta sunt / pbus reducāt: ut album: qtu: qa sup
ficies alba / differet tñ: q hec hui' sūt pdicamenti.

Discreta quantitas est: cuius partes nullo comuni
termino coniunguntur.

Eius species sunt: Numeros / et Oratio. Item
Eorū que quanta sunt / quedā constant ē ptib
que inter se positionē hnt: quedā nō minime.

Diciunt autē hęc positionem: que non solum
continua sunt: verū etiam in loco sita per
manent. que max omniū qta dixerim.

Huiusmodi sunt: Linea: Supficies: Corpus:
Quantitati sē / ut sbe nihil est contrarium.
Sed illud maxie propum eius secundū ea.
Equale: ac ineguale dici

Qualitas ē sū quam quales esse dicimus.

Eius quattuor sunt spes: Affectio: et habitus
Naturalis potentia vel impotentia: Passio ul
passibilis qualitas. forma uel Figura.

Inter Affectiōnem / et Habitum hoc interest: q
Affectio et facilius imprimit: et citius comu
tat, ut cū calore: aut frigore: aut sanitate, ac
alijs huiusmodi homo afficitur.

Habitus uero pmanetior / et diuturnior est:
ut virtus: ut scientia: & similia!

Quare pspiciū est habitum omnem esse dispo
sitionem quamdam / atq affectiōnem: uel
quoniam afficit quodammodo / et disponit.

Habitus ad id cuius est habitus: ul cū tptis plicitate

innate quasi sunt affectiones quedam, et in habitum transferuntur. /

Naturalis potentia: uel impotentia de ei qdam insita uel imbecillitas: qua facilius quicq; uel pati, uel agere natura potest: ut duru molle: Valitudinarius. Robustus: et q huiusmodi sunt natura insita: non aduenticia. /

Passiones autem: uel passibiles qualitates sunt, no affectiones ipse: sed ea qb affectiones efficiuntur, ut Calor. Frigus: Albedo: Nigredo: Amari- tudo: dulcedo: et similia: q no scto passiones, dete st. q subiecta earum quicq; ab eis patiunt.

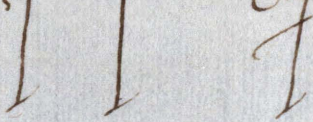
Veru quia sensus in mutando afficiunt: ut amaritudo: dulcedo, Calores autem magis q ex motione solent in nasci nobis, sic appellati sunt: ut ex timore palor. ex rubescencia rubor. Quor; que diutius permanet: qualitates dnr. que citius transeant passiones. Nam qui rubet: qm pudet: Aut q palet: qm timet. Pati aliqd de Rubens aut, aut pallidus non dicitur.

Figura no est: ut circulus triangulus et huiusmodi, magis et minus suscipit qualitas: Sz no omnis:

Nec. n. Circulus aut triangulus alius alio mag id qd est. Quare id max propum est qualitas ut sm eam ste, aut distle dicatur. /

Ad aliquid sunt qrunq; hoc ipm: q sut: alior; dnr. ut quolibet atr ad aliud.

Relatiuorum alia equali quadam Comparatione.

constitunt: ut simile: Equale: Amicus. Alia
maiores: ut Pater: Dominus. Alia minores:

ut Securus filius: Alia uoluntate ut Amicus
inimicus. Alia Fortuna. ut dñs: Securus.

Relativa magis / et minus suscipiunt. Magis
non omnia: Sed que secundū qualitate dicitur
tur: et que fortuna uoluntate consistit.

Item contraria nonnulla sunt. ut uirtus uicio / di
sciplina ignorantie.

Omnia uero inter se conuerti manifestum est.
Pater. n. filij pater: et filius pater filius. Sed
oportet apte alterum alteri reddere.

Nam si quis dicit aliam auis. quoniam alterum
alteri non reddit: non poterit conuertere.
non. n. in eo q. auis est: sed in eo qd allatum
est. Alla ē: Casus sunt diligenter seruandi.

ut doctrina docti. Sed doctus doctrina doctus.
Actio est: qua quicquid agitur in eo qd subij
citur agere dicitur.

Actioni sex partes subijciunt. Gnare: corrūpe:
Augere: Diminuere: Alterare: Loco mouere:

Horū singulis spes subiecte. et Indiuina. homine

uerbi causa. Vel hunc hoīem gnare. aut corrūpe.
Cremeni uero / et diminutionis spes sunt: /

in longum: Latum: et profundum.

Indiuina hac longitudine / uel Latitudine /
uel altitudine id facere.

Alterationis. calefacere. Albescere. Ceteraq. huiusmodi
Extremi omnis aliqua specie secundū Locum

motus mouere: ut sursum: deorsum:

Actio actioni non nunq̄ contraria: ut incedere
extinguere: quare magis, ac minus suscipit,
S3 illud præcipue actionis in motu sit, dis. n.
actio in motu est: et omnis motus in actione suat;

Passio est actionis effectus.

Eius partes sunt. Generari: Corrupti: et
ceteræ. que actionis esse dicebantur. non ut
agunt. S3 ut patiuntur.

Vbi est que a loci circumscriptione procedit
corporis locatio. Non enim idem locus: et ubi.

Nam locus est in eo, quod capit: ubi uero in eo quod
circumscribitur.

Huius categoriæ nihil est contrarium: que admodum
nec enim loco. Et spes eius loci spes sunt. Non ut
Locantis. sed ut Locati.

Quando est que relinquitur ex tempore rerum affec-
tio. Id diuiditur in præteritum. Instant: & futurum.

Quis nihil horum sit: nam cum hec tria tempora
sint: Quando Tempus non: sed affectio rei:
que fuisse: uel esse: uel futura dicitur.

Situs est partium quedam positio: ac ordinatio
qua stantia: sedentia: Aspera: Lenia, et
huiusmodi dicuntur.

Eius spes sunt Accubitus. sessus. Asper etiam
& lenis. non ut tactu videantur: sed ut posi-
tione quadam partium inter se constituuntur.

Positio non suscipit magis et minus: quam
obrem nec contrarium. Nec enim stare aut

sedere contraria sunt: ne vni plura contraria
sint. Et qm̄ de quocūq; dicit; vnum contrari-
orum, et alteri; Nam stare de nō nullis dicit;
de quibus sedere recte nō dicit.

Albere dicitur circa que, aliquid adiacet;
Alberi vero ea ipsa que adiacent.

Huius spes Armatus esse. Annullatum esse.
Suscipit autē albere magis, et minus. qā et
contrariū non ut habitum: Sed ut p̄uatione,
ut Armatus Inermis: et cum multis modis
dicatur. quos Aristoteles enumerat:

Sex sunt habere qualitatē, ut disciplinam: q̄-
ritatem: ut Proccitatem: que circa corpus: ul'
corporis parte sunt: ut vestem: Anulum.
Membum: ut in manu here: aut in vase,
ut modius h̄t triticam: possessionem: ut
domū: aut etiam uxorem: Et uxor vicum
here dicit: qui mod' oibus alienior sit.

Nihil. n. aliud q̄ simul h̄itare ostendere videt:
E quibus omnibus tertius solum modus
huius est Categorie.

Oppositioni aliud alij. q̄or. modis dicitur: ut ad aliqd
quomodo. Duplum. Dimidium. ut contra-
ria sicut Album. Nigrum. Virtus: Vitium/
ut habitus, et p̄uatio. sicut. Visus: Cetas: iustia.
iniusticia. et negatio, et affirmatio: ut se-
det: non sedet.

Contraria sunt, que in eodem ḡne posita pluri-
mi distat. Forz alia mediata. Alia Immediata.

Mediata dnr quoz. v3. altercutu no e necesse
 susceptionibus inesse. ut Album. vel nigrum
 ee corpus quippiam necesse no e: poterit. n.
 Ruffum ul flauum esse. Sanum uero aut
 egum est necesse est Animal. Quare sanu
 aut egum immediata sunt. 1

Primari uero dnr quozq; re ea careant: que si
 natura inest: si cum in ee potest: no inest: nec
 n. uel Lapis visu. uel pueri dentibus anteq; ha
 bere possit puatus ee dicitur: /

Prius & posterius. q. d. modis. Natura: Tempore:
 Ordine: dignitate!

Natura id prius est, a quo uerti no pot q; seque
 tia. ut si currit: mouet: qa mouere, q; curre
 re prius est:

Tempore, autē. ut Romulus an q; Camillus fuit.

Ordine, ut exordiu in narratione. narratio prius.

Dignitate, ut homo. Drutis: Consul Pretore.

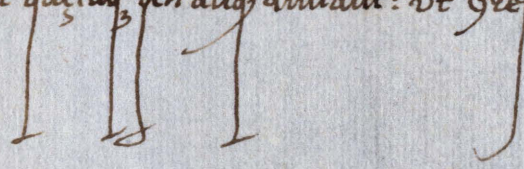
His quintus accedit apud Aristotele: que etia
 natura consistere opinatur. Is e cu eoz q; mu
 tuo se consequunt, unu alterius causa est.

Ut si homo est: uera e: qua homine ee affeci
 mus. oro. frē ho: et uisibile: Pater, et filius:

Simul duob; moib; Tempore, ac natura dicit.

Tempore simul sunt: quoz q; ratio ac conu
 ptio in eodem est tempore.

Natura quozq; se mutuo consequunt. cu neu
 rum alterius causa sit. ut duplu. dimidiu,
 Et quozq; gen' aliq; diuidut: ut Gressibile.

1 1 1 1 1
Volatile animal diuidunt,

Motus species sunt sex. Generatio corruptio Cre-
mentum. Diminutioni opponitur ut quies
in loco mutationi: que per Locum est. Cui
etiam opponitur in contrarium Locum mu-
tatio: ut que ad inferiora est: ei que ad su-
periora est. Alterationi sicut in qualitate ges
motui opponitur: qui uel ex eadem altate,
uel in oppositum qualitatem est: ut in albedine
quies ex albedine uel nigredine motui.

Verum de predicamentis satis:

Nunc de Syllogismo dicendum est.
Syllogismus est oratio in qua ex his, que posita sunt,
aliud necessario consequitur.

Syllogismorum quidam predicatorij quidam iudiciales!
Predicatorius est: qui ex propositionibus constat predi-
catorijs: qui si tribus propositionibus absoluitur: per-
fectus est: si uero duabus imperfectus est.

& Entymema.

Syllogismus perfectus tribus constat propositionibus,
et tribus terminis:

Terminorum unum minorem. Alterum maiorem,
Tertium medium appellamus.

Non syllogismos bis summi necesse est.

Nam aliter e tribus terminis tres conficere
propositiones non possumus.

Medius ergo est: qui in bis ante conclusionem
summat: in ea ratio repeti non potest.

Maior uero is est: qui in conclusione predicat,

Minor qui in conclusione subijctur.

Propositionū quibus Syllogismus constat unam
maiozem: Alteram minorem: Terciam con-
clusionem appellamus.

Maiore propositio est: quę ex maiore, et medio
termino constat.

Minor est: quę ex minore et medio termino constat.

Conclusio est: quę premisis duabus propositionibus

Maiore atq; minore necessario consequitur.

In ea cum recte inferitur maior terminus: cum
non recte minor predicatur. Quin quinq; mo-
dis prime solummodo accidit.

Syllogismorum tres sunt Figure: Prima 1^a. et 3^a.

Prima est in qua medius subijctur in maiore
et in minore predicatur. Quis contra fieri, et
soleat, et possit.

Secunda est in qua medius terminus semper predicatur.

3^a est in qua minor terminus semper subijctur.

Quas obres patet figuram nihil aliud esse, nisi
terminorum ordinem.

Modus in syllogismo propositionū series est:

Et sunt omnes decem nouę. Nouem prime
quattuor 1^ę. Sex tertie figure.

In prima ea uerba ponamus: quę et uulgo
ferunt: et totā hanc rem per oculos ponit.

Nam et si barbariem quandam resonare uider,

Apertius tñ atq; breuī omnia tibi subijcient.

Barbara. Cellarent. Darij. Ferio. Baralipron.

Cellantres. Dabitis. Fapesmo. Frisesomorum.

Cesare: Cames tres. Festino. Baroco. Darapti
Felapton. Disamis. Daptili Brocardo Ferison
In his (ut uides uerbis) quattuor uocales repi-
unt. quarum A. Vniuersale sig. E. uniuersale
negatiua. I. particulare affirmatiuum. O.
particularem negatiuum.

Quare Barbara primum modum prime figure
e. duabus affirmatiuis uniuersalibus eius-
dem, et qualitatis, et quantitatis conclusioe
inferre significat. ut
Omne animal est sba. Omnis ho e animal,
ergo omnis homo e substantia.

Eodem pacto in ceteris omnibus, ubi inferen-
conclusio e: postq in quinta, postremis pme
in quib; minor terminus de maiore pdicat
in conclusione: ut uerbi gra Baralipon.

Omne animal e sba. Omnis homo est animal.
Quedam igit substantia homo est.

Cesare sig. pmo secunde figure modo ex prima
uniuersali negatiua. Secunda affirmatiua
uniuersali. Negatiuum uniuersalem inferri
hoc pacto: /

Nullus Asinus e homo. Quicqd uidet e homo,
Nullum q. qd uidet est asinus.

In tertia figura p daraptim ex duabus uniu-
salibus affirmatiuis particulare affirmatiuum
Inferri hoc pacto /

Quilibet homo rone uti pot. Et ois ho e animal,
quoddam iq animal ratione uti potest.

Ex his palam est: Nihil ex duabus negativis, ul
 particularibus euenire. Et quattuor conclusio-
 num gna pmi quattuor modis inferri: quor
 etiam duo secunda: duo tertia figura cocludit.
 Illa dupli Negatiua: hec simpli particularem du.
 Quare p3. semp conclusione detiori pmi inheret.
 Sed figuras et modos syllogismor facile intellec-
 tas iri no dubito. Veru qm quattuor primi
 modi figure pme principatum inter alios ob-
 tinent: aliorum modor omni diliges ad eos so-
 let fieri reductio.

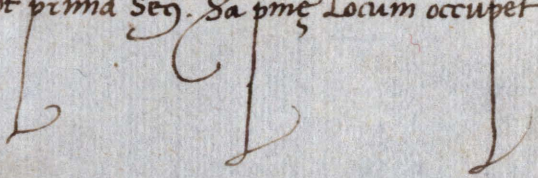
Ea fit duobus modis p conuersionem, ac comuta-
 tionem propositionu: Non nud et p impossibi-
 le. s. cum ad contradictionem alicuius gressi,
 qui cum disputamus compellitur.

Ac p conuersionem quidem, quo pacto fiat red-
 uctio e colonatib, que in uerbis iam scriptis sut,
 breuiter p cipere possumus:

Nam cum quattuor pme dictiones. A. B. C. D.
 A. Incipiant quecunq, A. B. Incipiunt uerba
 ad primum. Que ad C. ad secundum: Que
 ad D. ad tertium. Que ab. F. ad quartu pri-
 me reducendum esse significant.

Preterea ubicunq, S. hea scripta est, propositio-
 nem ondit: que uocali sigt ea, que immedi-
 ate precessit: conuertendam ee simplici.

P. uro tra p accidens. M. aute ppositiones quas
 pmissas appellant. Sic immitandas signifi-
 cant. ut prima seq. Sa pme Locum occupet.

1
Que omnia ut apertius pateant: ex his vti
non alienum est.

Fapesmo inferiore dicitur: cum ab eadem lra utq;
dictio incipiat. Fiat. g. Sylogismus i fapesmo sic
Omnis homo animal e. At nullus lapis homo e.
aliquod. g. Animal lapis non est.

Et quoniam. P. lra p^{ma} syllabæ, s. No se inheret.
Prima prop^o p accidens. sa simpli. p^{mo} sten.
Denique quoniam. M. q³ ascriptum est. altera
in alterius locum transferenda est. sic.

Nullus homo Lapis e: quoddam animal homo est:
quoddam. g. animal lapis non est.

Item eadem conclusio illata p p^{ma} in. q. mo est
q hui⁹ reductionis: que p conuersionem fit
Propriu⁹ est que admodum illius, que p impos-
sibile dicitur alicuius cõtradiçtoriu⁹ in-
ferre uer⁹ p ea post. Nunc alia exempla geram.
Camestres in celarent reducit. conuersione simp.
secunde. qm. s. post uocalem secunde syllabæ
sequitur: & transpositione propositionu. qm
M. scripta dictioni est. ut.

Omnis homo animal est. Nullus lapis animal e.

Nullus igitur lapis homo est.

Contendis non sequi. Idq; si aliquo illor⁹. q^o qm
probatiores sunt, infer⁹ non dubitares
Preponas ig⁹ secundam conuersionem simpliciter sic.
Nullum animal lapis est. |

Omnis homo e animal. Nullus. g. homo lapis e.

que conclusio etia si simple conuertat: erit
illi eadem cui assentire non poteris.

Item Diraptim in Darij. sic

Quicqd ridet homo est: Quicqd ridet al' est.

Quoddam. g. Animal homo est.

S^o uertatur p accidens: qm P. post se sylle uoca
le cōsequit: et in primum locum transponit.

Quonia M scriptum ē dictioni sic

Quicqd ridet homo ē: Quoddam Animal ridet,

Quoddam. g. Animal homo est.

Ac p conuersionem qdē reductio quō fiat ex his. p3.

Per impossibile uero scde figure. q^o modis sic

reducunt p^{am} reducendi Syllogismi p^{ma}

collocam. In secūdo loco cōtradicōriū ponimus

conclusionis. Ex qb; inferit cōtradicōriūz

se: que iam concessa ac data fuit. Ita cōpellit

is: quocū disputam' uel asserere duo cōtra

dictoria simul esse posse uera: qd ē impossi

bile: uel priori conclusioni assentire.

Hoc iō pacto primus se in quartum prime.

Nullus lapis homo est. Quicqd ridere pot, so ē,

Nihil. g. q ridere potest, lapis est!

Huic conclusioni tu nō assentis: erit. n. cōtra

dictorium eius uerx. Quare fit syllogismus

in q^o primo sic!

Nullus Lapis homo ē: Aliqd q ridere pot, lap ē,

Aliquid. g. qd ridere pot homo non est!

Dedisti aut quicqd ridere possit hominē esse:

Das ergo impossibile. i. duo iudictoria siml'

esse uera. Sic igitur Secundus in 4. p^{me}. S^s in
tertium. Tertius in 5m. Quartus in primum
reducitur.

Nam qm̄ prima reducendi Syllogismi maior
1. p^{ma} etiam in eo relinquenda: in quē redu-
citur. Deinde oppositum cōclusionis in secūdo
Loco ponendū est p^{ma}m syllabā p^{me} sylle-
sumas eiusdem uocalis: et oppositum conclu-
sionis sē sylle ap^{tes} diligentius: et uidebis
ap^{ri}ss. in quem unusquisq; reduci debeat.
Ex prima p^opositione igitur secūde figure: et
opposito cōclusionis p^oductiones oppositū
secūde iam date p^opositionis in p^{ma} figura
infertur. In tertia uō primo loco cōclusionis
oppositum collocamus. Deinde ipsam secū-
dam p^opositionem secūdo loco adhibemus
Ex quibus sequit̄ in p^{ma} figura p^{me} p^opositio-
nis reducendi Syllogismi uel contradictoriū,
uel contrarium!

Quare p^{mo} quanta: et qualis sit contradic-
toria cōclusionis considera: et uocali p^{me}
Syllabę alicuius dictionis: quę in p^{ma} fig^a
sit: sic accommoda: ut secūda p^opositio seq^u
Sylle conueniat. Ita reducit Daraptim i ce-
larent: Felapton in Barbara: Dissams in
Celarent: Daptim in ferio: Brocardo i Barba-
ra hoc mō primus in 5m!

Omni homo rōnalis est: Ois ho Animal est:
Quoddam igitur Animal rōnale est:

Cui si non assentis, erit id uerum.

Nullum animal rationale ē: At oīs hō aīal ē:

Nullus ergo hōmō rōnalis est!

Sed omne hōmīnē eē rōnalē iam datum est
erunt. q̄ duo cōtraria simul uera: q̄t ē ipossibile,
Item quartus in quartum!

Oīs hō Animal rōnale ē: Aliquis hōmō Albus est,
quoddam ergo album animal rōnale est.

q̄ si non sit: ergo id

Nullum animal rōnale est: Aliquis hō alb⁹ ē,
Aliquis ergo hōmō Animal rōnale nō est.

Sed datū omne hōiēm eē rōnalēm: dantur
ergo duo cōtradietoria simul: q̄t ipossibile ē,

Non ignoro duos q̄ postremos prime i Analeticis
in duos priores conuerti: uerū id ip̄z difficili⁹ ē!
& parum ad ppositum n̄m negligemus.

Et hęc que de reductione diximus magis ad
exercitanda exercitatione ingenia, q̄ ad
dictū multū pertineant. dicta sunt.

Hęc de p̄dicatorio Sylogismo sufficiat. Plu-
ra si quis uelit ex fonte aureo hauriat: Ari-
stotelis uolumina euoluat.

Nos (ut istitui⁹) ad q̄d rōnal p̄ceptionē trāscām.
Conditionalis propositio ē. que plurium cathe-
goriarū iunctione conuincitur: Oro ea c̄plex ē,
que: si. rōnali particula: que. uel. disiuncta
que Copula. Et. aut. p̄ibus consimilib⁹ iung⁹,
Omnis conditionalis duabus partibus constat.
Antecedente: et Consequente?/

Antecedens e, quoposito aliud sequat necesse e,
Consequens est, quod sequi necesse est.

Si id cui consequens preceserit: id et annexum appellatur:

Hæc igitur partes in rationali quidem: quam et proprie conditionalem appellant, ordine quoddam nature inter se referunt: atque ideo sic nobis descripte sunt. In copulativa, et disiunctiva non natura. Sed eius quod dicit iudicio disponit, Rationalis siue conditionalis proprie si negatiua e vera. ne. an falsa sit ex affirmatione remota negatione, ut omnes conditionales cognoscit.

Non si tu es homo: tu es Asinus. hæc uera est. quoniam affirmatio falsa.

Est autem Negatiua hypothetica quæcumque negandi aduerbium conditionis particule statim propositum habet.

Affirmatiua uera e: si consequentis oppositum antecedenti repugnat. Falsa uero si non repugnat ut si homo e. Animal est. Non. u. potest homo esse: cum animal non sit.

Id præceptum: id dictum ad omnes quas sumores consequentias. Cicero simplices conclusiones. Greci Entimemata appellant. examinandas recte: ne consequantur: an non plim ualeat.

Est in et alia ratio: qua uera ne sit: an non rationalis perspicimus: et conis ei cum conclusione simplici.

Locorum uis atque natura; qua genus speciem sequit

Effectus causam: Adiunctum id cui adiungit
et cetera: que aut se inuicem: aut una ex
parte consequuntur.

Que omnia comis nota in conditionali adiecta
ipsarū rerum non solum ui: verum etiam
ordine antecedunt: et consequuntur.

Quare ut altius res hec tota pluraq; alia rec-
te intelligantur! omnium locorū uis: Ordo
Dra percipienda. hec de rationali.

Copulativa nō ea est: si et utraq; pars ei falsa:
si altera falsa.

Disiunctiue autē cum ueritas in eo consistat
ut semp pars Altera uera: falsāne sit: omniq;
Ambę non possunt uere simul eē: uel falsę ne-
cessario: ea res semp continet: quarum alte-
ram esse necesse est. Ut esse. Non esse. Dies
Nox. Egrotus. Sanus. Pręterea uiuere: Mori
Vigilare: dormire in Animalibus. Cetera hui-
modi inter que tertium dari non potest.

Nam in alijs rebus conficta disiunctio forma
tm, disiunctiue nō uim possidet: Quare disiu-
ctiua uera semp necessaria est. Et uel contra-
ria immediata continet: uel pugnatia: sed
nō semp pugnantia ueram disiunctiuam
constituunt. Hec n. falsa ē: aut homo est:
aut Animal non est. Sequitur. n. ex ea quic-

Falsum autē ex uero sequi non potest: Quam-
uis uerum ex falso pot. Quare i gtrarijs

1
immediatis. Appellamus autē contraria. que
opposita omnia præter Relatiua. In his igitur
disiunctiua semper vera est, et in repugnanti-
bus: si termini sunt æquales. In terminis uō
inequalibus uidet quidem: Sz nō est: quod
ut facilius diiudices: quid ponit: Attende.
Ponit. u. disiunctiua omnis uel primam parte
solam, uel primæ partis oppositum præ rationa-
lem notam gnti coniunctam: uerbi causa.
Aut dies est: aut lux nō ē. hæc perit, ul'
die ēē: uel si dies nō est: Lucem quoq; nō ēē. q;
cū falsum sit: disiunctiua quoq; falsa est.
Illud præterea tenendū est e predicatorijs: ac
simplicibus propositionibus: quæ uerq;
terminus nomen continet: conditionales fieri,
Et omne rationalem, que uerbo essen' repetitio
constat simplicem ac categoricam. si quis
hinc uerbum auferat, q; illi accessit: ut hō
est Animal: si homo est: Animal est: Sz nec
Categoricas in conditionales transire: i q;
uerbum solum predicatur. Nec conditionales
ad categoricas simplicitatem puenire: si
partium predicata. aut diuersa uerba sūt. aut
si idem repetitum illud nō est: in quod uerba
omnia resoluntur: ut homo est: homo le-
git: homo disputat. Item si auerit: mouetur
si peperit: cum viro contubuit. Præterea si hō
uiuūt: Animal uiuūt. Nam si dies est: Lux
est. Simp' fieri potest: et om̄s eius similes

Ad hec omnis connexa propositio duab; constat. ca-
 thegoricis. uel affirmatiuis, uel negatiuis?
 uel altera affirmatiua, uel Altera negatiua.
 Qua ex re quattuor fiunt conexarum species
 hoc pacto. Si dies: ergo lux est. Si nec illud, nec
 hoc. Si dies est. Nox non est. si non illud hoc
 igitur. Verum qm propositiones: quas repu-
 gnantes diximus tertium conditionalium
 modum condunt. De his nunc differemus,
 si prius que repugnantia dicantur exposuerim?

Repugnantia dicuntur: que ita inter se consequuntur:
 ut quum contrarior; consequitur: reliquo con-
 trario comparatur: uel cum unius partis oppo-
 situm: alteram partem natura consequitur. Na-
 cum Amicus / ac inimicus contraria sunt. qm no-
 cendi studium inimicinas consequitur. si quis
 Amicum studere ut noceat, dicit / repugnantia dicitur.

Repugnans itaq; propositio est: que repugnantib;
 terminis: aut partibus annexatur: terminis
 categoricis repugnat: si dicas inimicum ad-
 esse inimico.

Partibus conditionalis, que si duabus affirmatiuis
 coniunguntur a dicta si ex duabus negatiuis
 detenta negatione posteriori parti repugnans e-
 rit. Sin ex altera parte affirmatiua: Altera negatiua
 conditionalis composita est: siue negatione dem?
 siue alteri q; parti negationem apponamus.

Repugnantia efficiuntur hoc pacto: si dies est:
 Lux non est: hec repugnans propositio est.

qm pugnantis constat partibus: nam Lux
non esse, noctem consequitur. nox autē diei
opposita est.

Quare si pugnantis sunt. quotiens q̄ contrio-
rum alterum sequit̄, alteri iungitur diem
ēē et Lucem nō ēē pugnantis sunt.

Est autē repugnans propositio que hīs conflicta
est. hęc ergo si dies est: Lux non ē: que eas
partes continet repugnans ē. Item si animal
non est: homo non est. ex hac repugnans: si
posteriori parti negatio dematur, atq; ita dicat,
Si animal non est, homo ē. huius propositio-
nis partes sunt pugnantes. qm oppositum
vnius alteri natura iungitur.

Est. n. animal si homo est. Item si dies ē: nox
non est: q̄ si non dies est: nox ē. in his (ut
diximus) siue alteri q̄ parti negationē adij-
cias: siue eam que inest, tollas: pugnantes
facies: utraq; n. pugnans est. si dies est: nox
est. Et dies non est: et nox non est. Nam
et noctem esse oppositum eius: sequit̄ qd̄ est:
diem esse. sequitur. n. si dies non est: et noc-
tem non esse: si dies est: sequitur diem aut
esse: ei opponitur q̄ est diem non ēē. Pugnāt
igitur partes: ergo repugnantes sunt pro-
positiones: sed de connexis propositionibus

hactenus. Nunc de Syllogismo dicamus.
Syllogismi quos conditionales latine, ut pro-
positiones appellare possumus: tribus constat.

partibus. Propositione: Assumptione: Conclu-
sione. Horum septem sunt modi. quorum tres e-
rationali. q^o e' disjunctiva: et copulativa oriuntur.

Primus modus est: Cum p^mum assumit: ut an-
nexu' concludatur hoc modo. Si homo e': animal e'.

Item si animal no' est: homo no' est. Non est
aut animal. No' est, igitur homo. At q' homo est.

Sz est cum annexum in assumptione tollitur
hoc id q' animal igitur est: q'd antecedit tollatur.
hoc pacto. At q' animal no' est: ne homo igitur,

Item Atqui homo e': Animal igitur est. Item si
dies est: nox non est: Sz est hoc: Illud igitur. Item
si sanus non est: exco'tat. At qui non exco'tat,
sanus igitur: /

Tertius est modus cum prepositionis negativae co-
ditionalis: que' repugnantibus, aut contrarijs
ostet p^oib' antecedens affirmatur: ut annexu'
tollatur hoc mo'. Non si homo est: animal no' est,
Atq' homo e': Animal igitur est. Itē no' si repudia-
ta e' uxor est: Sz repudiata: uxor igitur non est.

Significant aut' hui' negativae prepositiones im-
possibile omnino esse: si antecedens e', qn' q'scunq'
sit. unde et conclusio' necno' sep' inferri demonstrat.

Diximus aut' e' contrarijs. ul' repugnantibus ostare
partibus hui' tertij modi prepositiones: qm' que'
aliter se hnt. Syllogismu' nullu' constituunt
neq' impossibile significat: posito antecedente:
non est consequens. Quare syllogismu' inde

millum tantum: sed q contra fieri posset: eum
destruimus: ut pro millone Cicero. Nisi uero: aut
ille dies, in quo Titus Gracchus est cecidit:
aut ille in quo. C. Annius: aut in quo arma
Saturnini non si e re pu. oppressa sunt. Re-
publicam tñ non uulnerant. Nam cū pos-
sent aduersarij Millonis dicere. si e re pu.
fuit cedes Clodij: rem pu. non uulnerant.
Uulnerant aut rem publicam: qm aduersus
eam facta est: ut Senatus decreuit. Nō fuit
ig: e re pu. ut Millonis defensores inuere
uidentur. Cicero si e re publica fuit cedes
Clodij rem publicam tñ nō uulnerant.
Opponit cuius sensus est: ut dixim? antedete
dato non sequi ēē, uel nō esse, qd annexū ē. Idq
probat tribus exis: quorū primum est: ut
in formam suam separatim redigant. Non
si e re pu. T. Gracchus oppressus est. ille di-
es in quo cecidit. rem pu. non uulnerant.
Alterum non si Annius e re pu. oppressus
est, ille dies, in quo cecidit rem publicam
non uulnerant. Tertium. Non si arma
Saturnini in illo die, quo cecidit, e re pu.
oppressa sunt: rem p. tñ non uulnerant.
Q si hec ita se hnt pot et. P. Clodius e re pu.
cecidit esse. et rem p. tñ non uulnerant: cū
nulla sit vis in libra ciuitate inter Cines
suscepta, nisi contra rem publicam.

Hec diximus Latius: ut ille locus q̄ subob-
 scurior ē! cū multa i vnum conuoluta orōne
 confundat! et recte intelligatur: uelut ex
 hoc et intelligas: Quam uides: q̄ q̄ ignorātes
 illi sint: qui sine artificio præclaros oratores
 scripsisse contendunt. Quem si quis artificij
 expertes eos intelligere uelit: is ad nucleuz
 cum nullo pacto peruenire possit: q̄ insa-
 nus cōtremendus ēē uideatur:

Duplex ergo Negatiue huicemodi cōditionalis
 sensus est: vnius ex quo tertiu cōditionalez
 Syllogismoz more constituimus. Alter ex quo
 nullum facimus ipi syllogismu. Sz aut factu
 dilluim? ut ne fiat prouidemus:

Prioris ex. Non si dies. Lux non ē. Id est nō
 sequit: si dies est: quin lux sit:

Posterioris. Non si dies nō est: Lux nō ē. Id est
 non sequitur non esse Lucē: si dies nō ē: Itē

Si homo est: albus ē: Non. n. seq̄t̄ albu esse: si
 homo est. Ita primus sensus in his: que cōtra-
 rijs repugnantibus constant: alter in reliquis
 habetur. Verum hoc tertio cōiunctionis mo-
 breuissimē inferunt Cicrone teste: que ad
 Herēnium ip̄e contraria appellat. Græci En-
 thymemata q̄ Ex^{am} dicant. Nam cum om̄is
 snia Enthymema dici græce possit: hec max̄ q̄
 sūt acutissima nome cōe tanq̄ p̄p̄riuz posse-
 decunt. Qua rōne Aristoteles etiam motus
 omne imperfectam cōiunctōem Enthymema uocat.

Est u tanto acutior absoluto Syllogismo sim-
plex conclusio, quanto breuior.

Verum Enthymemata Rhetorū que acutissima
sūt. Nescio qua rōne impulsus Boetius huius ter-
cij solam esse contēdit propositionem in Com-
entarijs: quos super Ciceronis Topica edidit,
maxime cū Cicero ex Contrarijs hec Con-
clusa dicat: et ipsa ratio nihil acuti' dici of-
tendat. qm se nil rationis contineat. Quare
ut circuitu quem grece periodū appellamus,
voti propin' oratoris maxime multi dicūt
qm orōnis vno contextu breui, ac coactō p-
positionis, rōnis, ac conclusionis vim absolu-
tior quidem ipsis uerbis continet: impec-
tior colligit. Ut ergo circuit' magnam idcir-
co vim het: qm Argumentationem totam
breui' et acutius: et vno spiritu absoluit.
Sic Enthymema quo Rhetores max' laudant,
Si eo facile ac copiose (ubi oportet) utant' rōe
concludi. Cedendū q' et Cicero innuit pres-
fuis: ut pleraq' solet: cum dicat ex contra-
rijs concludi.

Quare nō erit Syllogismi ppositio, ut Boetius
sentit: sed conclusio simul, ac assumptio:
Enthymema. quod ut apertius pateat. ex
Latius enodetur: quos cum plures essent
uicimus: eos pauciores timemus. Pugnātia
hec sūt vtracq' ratione: et qm posterior pars
pcedētis oppositū cosequit. et qm pcedenti

posteriores oppositum annectit: Quamuis
et verba ipsa plures ac pauci vincere ac
timere repugnant:

Modum uero conclusionis hunc tam in repugna-
tibus, quam in contrariis fieri diximus. Quare
et Enthymema quod assumptione, et conclu-
sione constat: huiusmodi est. Quos cum plures
essent uicimus: eos pauciores timemus. Deum
assumamus. Si eos cum plures essent uicimus,
eos ergo pauciores non timemus.

Huius Ratiocinationis assumptio in Enthyme-
mate primo, ut debet, posita est:

Conclusio uero cum negatiue inferri debuisset,
absque negatione quidem. Sed cum Interrogatione
prolata est: Tenet. et plerumque interrogatio-
negationis uim. Ita Enthymema huiusmodi
ad simplicem conclusionem redire uidetur: quam
diximus. Aristoteles Enthymema uoluit ap-
pellari. Differt tamen ab ea non solum acuitate,
ac uiribus: quas maiores possidet hic modus
Sed etiam quoniam uis illationis aptissima ibi oc-
cultior hic. ac ideo animu facilius illabitur,
ac labefactat. quod omnium proprium est: in quibus
artificium magis latet abditum. hic autem
ita reconditum est: ut non rudes solum Sed
etiam qui Rhetoricam proficient, ac docti
omnino fugiant: quos tamen rectius quam fetores
qui Rhetores appellauerit: qui et si non ma-
gis grati: quam rudes sunt: Tamen quam cupimus

hec omnibus esse notissima alia cogecamus
exempla. Qui se Amicis inexorabilem prebet. is
erit placabilis inimicis.

Hec oratio cotarijs partibus iuncta est.
Ex hac in tercio modo conatio fiet hoc pacto.

Non qui se Amicis inexorabilem prebet. is
erit placabilis inimicis. sed is se Amicis in-
exorabilem prebet. non is igitur erit placabi-
lis inimicis. Item hoc metuere. alterum
in metu non ponere. hoc. n. ita breuius in
topis posuit Cicero. Nos Latius, atq. ap-
tius absoluamus. Paucos interficere ci-
ues metuis. Totam rem. pu. interire no-
metuis. hic similiter contraria metuere,
al non metuere!

Omnia opposita pter Rhetica sepius gratia solet
nominari. Fiat igitur conatio in termino sic
Non et paucos interficere ciues metuis. &
totam rem. p. interire non metuis. S; paucos
interire ciues metuis. totam ergo rem. pu. i-
terire magis metuis!

Magis adijcimus. ut ostenderemus crescere non
nunquam Enthymema et maioris et minoris vim
acuti s; ostendere. Non. n. que admodum dialec-
tic distinctius conationis partibus positus,
atq. simplicibus (ut in hoc opusculo docendi
causa fecimus. Sic orones sepatim, atq. inte-
gris partibus argumentatione concludunt. Nam id
ut docenti necesse est, sic ab eo, q. dicit alienissimum

Sz confusis nonnuq partibus: plerumq alijs
neglectis: alijs mutatis: alijs mancis pressius
q uolunt / et acius complectuntur:

Quod et Princeps ille nō solum intelligendi: sz
etiam docendi Aristoteles faciat. Verū
qui docet, nisi rē oem ordine suo i luce offerat.
uel qm ignorat: uel qm inuidia laborat. omnia
sic confundit: ut auditores dediscat potius
q discant. quod ita ēē hoc signo pmaxie pspi-
cies: quod cum multos ānos docuerint ne-
mine tñ doctum efferūt. Verū id ignorātia
ita fieri magis q inuidia id signi ē. qd unq
nihil huiusmodi homines saltem gloria sempiter-
ni nois scripserunt. Nihil. n. magis doctū-
nam horis (quanta sit) mōstrat: q multa recte
scribere: queadmodū nihil magis ignorā-
tem hominē pdit: q nihil ex se recte dicit
ad aliena semp confugere. Ac cum ad sua re-
dire cogit: Labi: ac concidere. Non. n. memo-
riam (ut pueri) ontare. Sed docere debemus. qd
nos qui hęc et docendo et scribendo i lucem
pfecte conamur: faciemus: que nisi fraude
ignorātie q multa pessi sum. Vexati hęc stu-
dia desideramus. Non grauabim quale sit
qd diximus ē Ciceroe ondere: ut ad simile
diligentia ex. ac doctena ceteros impellam.
In libris ergo de diuinatione, ita scriptū reliq
Cicero. Si sunt dij: neq an declarant horibus
aut quid venturū sit. aut ignorat. aut existimat

11
nihil interese hominum scire quid sit futurum: aut
non censent maiestatis sue esse presignificare ho-
minibus: que sunt futura / aut ea non ipsi qui-
dem dii significare possunt. At neque non di-
ligunt nos: Sicut. n. benefici omnium hominum
amici. Neque ignorat ea que ab ipsis constituta
et designata sunt. Neque nostra nihil inte-
rest scire ea: que eventura sunt. Erimus
n. cautiore: si sciemus. Neque hoc alienum
ducent a maiestate sua. Nihil. n. e. benefi-
centia prestantius: Neque non possunt futura
prescere. Non igitur sunt dii: Neque significant.
Sunt autem dii. significant ergo: Et si non
significant: nullas vias dant nobis ad si-
gnificationis sciam. Frustra. n. significarent:
nec si dant vias: non est diuinitio!

Hec Cicero. Nos uideamus: que uis: que ratio-
anationes huic insunt orationi.

Vis inest loci: que ab antecedentibus de: et eius
qui a partibus est principalis ille locus apertus
accedit. Argumentationes quattuor ab enu-
meratione partium. Una qua probat. annexum illud.
Neque an declarat hominibus que futura sunt. quibus
partibus enumeratis, atque informatis relinquit.
Si sunt dii futura ab alijs hominibus declarari:
Quam conclusionem intulit propositione ipsa
repetita: Quod tempus fere facit. Cum ora-
tio necessitate rerum longior: que perspicui-
tas patitur sibi confecta est:

Propositione igitur ipsa resumpta integram Rationi-
 nationem in hoc. 3. modo sic constituit. Non igitur
 dii neque significant futura. Nam falsas illa
 esse quam posuit Enumeratione demonstravit.
 Si. n. aliqua istarum quorum partium solum fieri pos-
 se videtur: Ne dii futura significant: quibus
 minime fieri posse. omnium infirmat. de-
 monstratum est. Repugnans hoc esse probatur.
 Sunt dii non significant futura!

Huiusmodi autem propositiones, non repugnantes,
 esse non possunt. Quare et oppositum eius in-
 tulit negatione adiecta: uel ut uerum infe-
 rat uel ut dii modi propositione utatur: uel ut
 ostendat Repugnantiam affirmatiue a supe-
 rioribus sequi. Non igitur sunt dii. Neque enim
 significant futura.

Huiusmodi autem propositiones non repugnan-
 tes esse non possunt. Quare et oppositum ei
 intulit negatione adiecta: uelut uerum infe-
 rat: uelut dii modi propositione utatur.
 uel ut ostendat Repugnantiam affirmatiue a
 Superioribus sequi. Non igitur sunt dii. Neque enim signi-
 fificant futura. Sed sunt: significant ergo:

Hac demum conclusionem antecedentis loco accep-
 ta aliam repugnantiam negat. Repugnans
 hoc est. Si dii futura significant: Nullas
 dant uias ad significationis Sciendam. hoc. n.
 oppositum precedentis inferunt. Nam recte
 inferunt. Si non significant: nullas dare nob.

uias ad significationis sciam. Est ergo repugnans
affirmatiua: quam negauit ut ex ea integru
Syllogismu faciat: qui intellexit hoc modo.
Et si non significant: nullas uias dant nobis
ad significationis sciam. hanc conclusionē. 3. Simili
ut et superiore in secundo Syllogismo precedēs
facit repugnantis huius. Si dant uias ad signi-
ficationis sciam: nō est diuinatio: quam ne-
gauit: ut ex uera propositione uera inferat,
in tertio modo sic. Nec si dant uias nō ē diuinatio:

Assumptionē lectori docto religit. Nulli. u. sibi
curē indocti sunt: atqui dant uias: hinc con-
cludit, est ergo diuinatio. Vides mi Perce quo
artificio locus hic præclaro illi viro, et Oratori
ē absolutus: quē libet iterposuim? ut et qd do-
cemus aptius facerem? et uno ipsius loco tā &
ceteros eloquentie studiosos: q̄ docetes ad moueam
maiore cura q̄ faciunt: qn Ciconis exponer
ne idotiores reddat auditores: q̄ acceperunt
Nec nudos aios ipsorū sua ignorantia inepti-
ores ad bona studia efficiant!

Verum de primis tribus: quos Oratori in dialecti-
co Cicero Communes sentit: satis dictū erit,
Si illud comouerim: quod iam tetigim? pp
orationis elegantiam demit. Addi. Comutatio
nō nulla eorū posse: que in docendo, ut res pa-
teat fieri oportere asserimus!

Comutationis illud ē. ex. sit. Quænegatiua di-
ximus conditionalem: cum conditionis nota

Negatio precedit: quam Cicero post posuit: in
dicat. Et si noⁿ significant: nullas dat vias:
Determinationis illud. Non igitur sunt dii. Neg. n. fut^a
significant. Nam si conditionis periculum in
ma propositione positam detrahit: qua rem
assumptio demonstrat:

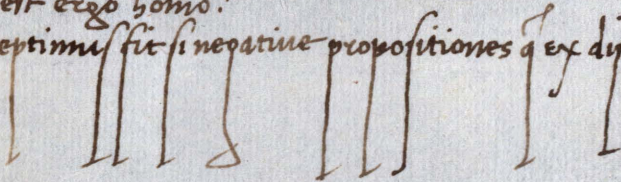
Hinc ne quidem huic doctrine desit. Alios. q. bre-
uiter exponem: quos dyalecticorum esse etiam Cicero
opinatus. Quis ipse certe orator summus dyalec-
ticus etiam si quis vult vel in orationibus non nu-
quam his usus sit!

Quartus igitur modus est: cum disiunctiva antecedens
in assumptione ponimus: ut quae sequitur infirmetur,
hoc modo. Aut dies est: aut lux solaris non est. Si dies est,
est et igitur lux. Item aut sanus est: aut egrotat: non est
aut sanus: egrotat igitur!

Quintus modus igitur est: cum id quod disiunctiva pre-
cesserit: in assumptione tollit: ut quae sequitur,
confirmetur hoc pacto: vel uiuit: vel mortuus est
sed non uiuit: suum ergo obiit diem. Item aut nox
est: aut non est nox: Sed dies: non
est igitur nox!

Sextus, et septimus ex disiunctiva in copulativa
mutata / negatione addita constituuntur. Et
Sextus quidem fit: si antecedens ponitur ut con-
iunctum, ac consequens interminat sic. Non et
Risibile non est homo: sed Risibile non est: non
est ergo homo!

Septimus fit si negatiue propositiones quae ex disiunctiua

Copulativa facta sit. antecedens tollitur: ut
quod sequitur primatur hoc mo. Non e pru-
dens. et ineptus: non est aute prudens: est
igitur ineptus. Ita septem hij conditionales
modi tres ea ex propositione proficiunt.
quam conditionalem proprie appellam. duo
ex disiunctiva: et copulativa negativa in
qua copula sit ex disiunctione uersa. Hinc
patet sextum, ac septimum modum in quadam
non moi materia Syllogismos esse

Quare syllogismos: ege potius quosda simpli
appellauerim.

Simplioret. n. syllogismu dicimus, qui ea struc-
tura e: ut si ea que precedunt uera sunt,
conclusionis necesse colligatur ueritas, qd tam
predicatorijs q omnib; conditionalium quq;
modis in esse uidemus.

At uo hij duo posteriores non ex omni uera co-
iunctiva. Sz ex ea solum: que ex disiuncti-
ua uera uersa sit: necesse hinc consequuntur.

Hec. n. uera e, no et homo est. et animal non e!

In omnibus. n. contrarijs: ac repugnantibus
que simul eide inesse non possunt. huius-
modi copulativa ueritatem continet.

At Septimus ex ea modus confiri non potest.
non. n. sequit: Si homo non sit: Animal q
non esse. Item hec uera e. Non et lux non
est: et dies est: Lucem. n. non ee diem simul
quis poterit.

At Sextus ex ea modus confirmari non pot. q
 si simple is Syllogismus e, q ex Structura gstat,
 ut semp ex ueris uera colligat: idq; Sextus
 ac Septimus modus non faciat quosda eos
 non simple Syllogismas ee necesse e:

Vtunt uo phi tanq oratores non minus his orby
 syllogismis, q rei q his qui compositionis gra
 consequunt. Numq. n. erubescunt si res
 patitur. Rem potius q compositione diligeret,
 sequi: ut pro Millone Cicero. Nisi uidisset ab
 solui eum q fatecetur non dedisset uobis
 tam salutarem in iudicando tram ab affir
 matioe. n. no pcedentis: sz anxi eo pcedit.

Item quis pressius si hic illi ferit inuidias, no
 sit impune. si ille huic tu nos scelere soluan.
 In altero. n. si qd pcedit affirmes: connexi
 primo modo confirmat: In altero si ans tollis
 tolles et gsequens: q no gpositionis sed re
 ui sequitur:

Quas obres danda est opera diligenter. Nam
 uim, ac ordinem reor nosce: de exacta topi
 coru ac exquisita doctena pollicetur.

Deinde syllogistice compositionis vires non ignorat.

Nam is in solum posteritati digna conscribet.

Qui hec neglexerit: ei scripta tanq Alostuli ce
 leriter decident. Verum q pfectis Syllogismis
 satis dictum e. Nunc de imperfecto dicamus.

Simplex conclusio e, que unius propositionis
 necessaria consecutione consistit, simple hoc pacto.

eo illo tempore. quo Rome istud a me factu
dicit: ego trans mare fui. Non ergo feri. Nec
potui quidem facere. /

Composite hoc modo: Contemnis tu uirtute: cu
sis homo: uirtutem ergo contemnis. /

Huius rei a Juniorib; q de Dialectica scripserunt
multa dant precepta: quor; cognitio, et diffi
cilis est: et par; utilis:

Illud longe necesse ad dicendu locor; uim dez
ex ne perire, q non Rhetorem solu constitu
it. Dialectica armat: Verum et ad ceteras.
facultates tam ornamentu: q copiam affere
solet. Nec solum Enthymematicu facile red
det: Sed omniu Syllogismor; radices, et q
principia funditus aperit: /

Quas ob res max; semp diligentia topica est a
maioribus nris ratio celebrata. Et profecto
qui credit absq; locor;. i. Topici Artificij cogni
tione recte: copiose facile inuenire. Is cum
neq; per se quanta sit hec res intelligere queat.
Neq; maiores tam Latinos, q grecos audit quasi
demens contemnat. Quare tu. que ad ma
iorem imitationem non casu, sed recta ra
tione instituire cupio.

Terminos questionis sic diligenter considera ut
gna: spes: oras: propria que inherent accide
ntia: partes: singulas definitiones: notas ante
dentia: sequentia: causas: effectus iuncta paria
Et cursus maiora: minora: contraria: repugnantia

ut inq̄ omnia hec, que intinsecus aspicias. Nec
 te fugiat Syllogismorū Vis / natura / similitudo:
 Dissidentia. Nam si recte Locos intellexeris exer-
 citatione adhibita mirabilem quandā, et facile
 habebis dicendi copiam. Nec indoctos, ac Rudes
 auscultes, qui icācco putant uel nihil: uel per-
 exigui tñ nobis suppeditari: q̄ ipsi, aut nihil
 aut parū educere possunt. Nec te qm̄ res ar-
 dua est deterreat: faciet. n. eam usus facilem:
 Nam quemadmodū qui lēas sūt: nō ē necesse
 quotiens legūt: aut scribunt: totiens cogita-
 tione lēarū vim, atq̄, nūm conquirere. Sic qui
 Locos mente conceperint: exercitatione firma-
 runt: usu innatos sibi effecerunt: eos necesse
 non est: quotiens questio proposita ē: totiens
 ad eius sepositos Locos reuolui. Sed occurrit iliro
 peritis ad explicandū questionē: ut litterę ad
 singula uerba scribenda etiā si nō queis: ut
 natura / nō arte ad eas non institutus esse ui-
 dearis. Sz pleriq̄ adeo sunt rudes, atq̄, aōstres
 ut anq̄ Locos bene noscant: inueniendi copiam
 hēre uelint. Quasi uero quisq̄ uerba legere
 scripta possit: nisi lēarū primo figurcas ceperit.
 Dem̄ usum lectioni sepius, atq̄, sepius accomo-
 dauerit: Verum indoctos tabescere sinamus:
 Nos ne indocti simus elaboremus:
 Omnes iḡ loci unde ad syllogismos mediū q̄rit
 Euthymematiō sunt. Non n. est aliud p̄fecti
 aliud Imp̄fecti Syllogismi mediū: q̄ cum

ita sic reru in ipsarum, vel pspicuitas, vel
trita consuetudo faat: ut conclone poti^{us}
simplice: q̄ pfecto syllogismo utendu sit. Na
sicut in re parz cogita racionari oportet
absolutius: sic iure aperta propositionum
altera fastidium parit.

Sz cum tribus constet Rationatio pp̄mibz En-
thymema duabus: dubitare poteris: quam
ex premissis conclonem potius Enthymema-
tis inferre solemus. que res, ut t̄ c̄ta rōe
comprehensa non smat huc et illuc tanq̄
imperitum fluctuare.

Medium terminu maiori, et minori compara
qd si equate ancedere: vel conseq ad utruq̄
uidi extremum. qd posse fieri gr̄e decem?
quis raro equate ex alterutro inferit q̄ conclusio.
Si locor in considerata certius, aut uecisi-
milius extremorū alteru ancedit, aut q̄se-
qt̄ t̄rior, aut uecisiimilior ex p̄mittenda: q̄
in dicendo, qui nō obseruat: non ignorantie
solum: sz tarditatis q̄ cūe acariandus.

Illud app̄me tenendu simplicis concloneis si
nec̄cia uti debet consecutio ē concloneis oppo-
situm precedenti repugnare: si uecisiimilior
consequatur: connecti posse: aut mater et
& filium non diligit. Hec qm̄ connecti pos-
sunt: nec̄cia illa non ē consecutio: mater
est: q̄ filium diligit!

Ad hec qm̄ simplicis concloneis cōsequens alteri?

consequentis aut sit: Et eius simili conle-
quens alij antecedit: q; propositio omnium
ancepsit necesse confectione ad ultimum
consequens pcedere: qd etiam in romib; fieri
obseruauim; hoc pacto. Si ridet homo est:
Si homo e: Animal e: et si animal e: sba
est: et assumendo: At q ridet: g. sba est.

Preterea tenendu optime e, Oratores max^e
inducendo solere cum rone aliqua q; q;
uelit comprobare unicam ppositionem dice-
re auditoribus cetera relinquere. /

Habet. n. plerumq; breuitas: qn res adapta est
maiores ueruos implicita q; incidit expli-
cata orō. ut i epta ad Plautu. Senatus e non
amicior e: q tota Ciuitas. Mirabili. n. populus
Romę uniuersus: et ouim qmum: ordinum
consensus ad deliberandam rem. pu. gspi-
rauit que rō et si plurimum moueat: paru-
tn accomodata sba hęc pscutanti uidebit.

Nisi ad syllogismu: cuius uicib; nititur ab-
solutus reducat: plimum. n. afferre ad p-
bandu tam senatum, q totam Ciuitate ami-
cissima et Plauto p imperu uide. Sola exa-
nimata languescit: ac Labitur. /

Quare uires sue p syllogismum pspirant:
hoc pacto. Omnes qui ad liberandā rem. pu.
mirabile conspire uehement; amat eū
q rem. pu. liberare, et uult, et pot. Sz populus
Ro. uniuersus et ouiz qmiz: ordinuq; consensus.

111
ad liberandam rem. p. mirabiliter conspirauit
Populus ergo. Re. vniuersus. et oim̄ q̄num: ordi-
numq; consensus uehement̄ amant eum, qui
rem pu. liberare, et Vult, et potest. Sed utraq;
tibi insunt. t̄ ergo Senatus tam q̄ tota Ciuitas
est amicitissima. Ita una propositio Syllogismi
uniuersi et simplicis conclusionis uires habet:
Qua ex re vides quanta ignorantia illi sunt,
inuoluti q̄ putant in oratorib; ac magis in Ci-
cerone uerborū eē copia: non sententiarum,
Nam cū nec qd dicat: nec cur dicat: nec quo
modo dicat intelligant: uerborū q; solam ue-
nustate considerent: damnae autē quae non
intelligunt. Nec mirū cū pleriq; eorū qui hanc
dicendi copiam profitent: q; dicendo Cicero-
nis libros aperire conantur: Id ita eē conce-
dunt. Verū tu hos ignorantes contemne-
re plurima sic dicta diligentius examines sub-
tilius accommodes: nec rationationes putes. S;
inuenta implicite: atq; inuolute conscripta
ut ut magis breuitate moueant: uel ut acuti-
cū obscurum lateat. Quod nullus esse praecipit:
nisi q; inuolutis complicatum est: late explicet.
Quod tū non in omnib;. Nam cuncta quae rationis
vim obtinet: ad predicatorios Syllogismos re-
duci posse nemo peritus negabit.
Non ergo in omnib;: S; in obscuriorib; faciendum
esse arbitror. Ac de his satis. Nunc de diffi-
nitione, ac diuisione coniunctim pauca dicam.

Nam ita se habent ut altera alterius egerere uideatur. Nec u. nisi q̄ recta distributione usus sit diffinire se unq̄ intelliget. Nec unq̄ recte distribuere poteris nisi quid sit: quod distribuendum est: conscripseris:

Diffinitio est coacte in se, atq; complicate rei breuis, atq; absoluta explicatio:

Diffinitio u. q̄ sunt ḡna: S̄bale describens p̄ positionem: p̄ diuisionem. Nam qui plura faciunt: ea connectunt: que aut ad hec facile reducunt / aut leuiora sunt: q̄ ut diffinitiones appellari possint.

Substantialis diffinitio est, ōco, que id: qd̄ diffinit: quid sit explicat breuiter: & absolute p̄cedit:

Per partitione d̄ est ōco: que p̄ enūatione p̄riū breuiter, et absolute aliquid totū ondit

Per diuisione diffinitio est ōco, que sp̄es diuisione breui ac absoluta genus aliqd̄ ondit

Diuisio alicuius in partes suas distributio:

Eius duo sunt ḡna. unū q̄ p̄ se rem aliquam distribuit. Alterz quod p̄ accidens partitur,

Prioris eius supra sunt species. Ḡnis in sp̄es que proprie d̄r diuisio: ut animal hoc rationale. Illud irrationale.

Totius in partes quam partitione p̄rie possunt nuncupare: ut domus in fundamentū: in parietes tertium:

Uōis in signes: que distinctio appellat: ut canis uel p̄sus / uel terrestris animal / uel sydus

Posterioris itidem tres sunt modi: quo Sciam
que subjicitur p accidentia partim: que sub
iecti in accidentia diuisio de: ut hominum
alij pi: alij impi!

Coaccidentia p Subas, que accidentis in Subiec
ta nominamus: ut omniu que expetuntur
alia in corpore: et alia in anima sita sunt.

Extremus accidit est in accidentia distributio
ut candida omnia, uel durca sunt. uelut lapi
des albisimi: uel liquentia: ut mix:

Hec accidentis in accidentia diuisio sola i alter
rurum sepatur: ut eoz que durca sunt: que
alba sunt: ut lapis paruus: que dam nigra:
ut thecebinth? Et rursus eoz que nigra sunt:
alia durca helu? Alia liquentia ut purcum:
his ita dictis coiter illud in picipiendu uidet.

Diuisionem qm: et eam que secundu accides
e in opposita semp fieri: et cum oppositionis
spes quattuor sunt: contra comodissime ouz
adhiberi contradictoria etiam: et p puatonez
et hitum dicunt: non ee abijcienda.

Que no late ponunt: si rem p se diuidim nul
lum here locum: si p accidens non omnino
negligenda. Dicimus aut hoies alios dnari
alios sequere.

Item omne diuisione ea excepta, que uocem
in significationes distribuit: nil oportere plus,
minus ue continere

Veru cu uocem in sua significata distinguim?

eam complecti nunq̄ sufficiet: que ad re niaz
faciunt.

Est autē omnis distinctio duplex: Nam aut
unius aut simplicis est terminis: que distin-
ctio equivoconi dicitur!

Aut orationis: quam amphibologiam greci,
Nos ambiguum dicimus: ut dico te Eacidem
Romanos vincere posse!

Ambiguum adiectione termini: uel mutatione
orationis aperiendum.

Equiuocum si institutione equiuocū est ad
Grammaticos confugiendum:

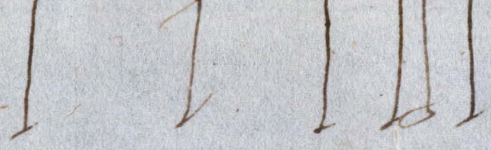
Dicimus autē equiuocum: quod nec accentu
nec aspiratione: nec ḡnere nec orthographia:
nec numero distingui potest

Sin modis quibusdam ad multiplices variasq̄
res terminis applicari potest: aut ex solo: aut
ex adiuncto potius huiusmodi uim hęc de.

Primi distinctio non unius doctrine: multa. n.
ate phisicus: aliter primus phis: Aliter
Dyalecticus: Ate orator: et ponit!

Quamobrem insanice mihi uident no nlli
q̄ adeo rudes, atq̄ indocti sunt: ut audeat
asserere Dyalecticū equocantem effugere
non posse: nisi singulorū Roborū uim ac po-
testatem optime nouerit: que a Grammaticis
traditur: quamq̄ si app̄te temerem equi-
uonis ipm implicari non posse.

Raro et. n. pene nunq̄ multiplici significane:

uerbi Dialecticus, aut deripit, aut deripit
Modi ergo quidam: qui etiam eos ipos q̄ coninat,
fallunt: quos distingueret unū nō eē disci-
plina Aristoteles ostendit: qui multa in phy-
sicis, ut Natural: q̄ multa in p̄ma p̄hya, ut
Metaphysicus: multa in ethicis ut moralis,
Nonnulla in dialecticis, ut logicus distin-
xit. Verum ut quale sit qd̄ diximus: pa-
teat, exemplis utamur!

Infinītum dicimus cui terminū inuenire nō
possumus. Vnum ergo significat: sed tamen
alio quodam modo Continū: Alio discre-
tum infiniūtum dicimus. /

Et hoc quid appositione: illud diuisione in-
finitum asserit Aristoteles.

Tempus autē in utroq; modo. Quis siquis con-
tinuum non diuisionis termino: S3 mag-
tudinis infiniūtū fingit, nō diuisionis solū
Verū etiam appositione infiniūtū dici posset.

Item unū in p̄hyis quidem Aristoteles cōtinuo
dicit: ut Linea una indiuisibili: ut p̄ctus
unus. Ratione ut unū: Verba: In Quinto
primę p̄hye s̄m se, et s̄m acc̄dens unum
distinguit. Eiusq; q̄ unū s̄m se ē. multos su-
biicit modos, ac Dialectici mō. sp̄. ḡne. ut
Cicero homo Animal unū dici p̄pexerunt,
ita nū unū sit. qd̄ a ceteris seunctum sit
ipm̄ secundū: unū quod est indiuisibile
est. hac una eademq; significatiōe s̄p̄ diuit.

modus uariat. Alterum modum diximus cum nō ex se. Sed ex adiuncto t̄minis ato varijs, atq; multiplicibus modis. ut non eandem potestatem: Sed aliam, atq; aliam hęc uideat. ut homo/cū dico qđ significet uides pro quo accipiat ignoras. Si disputat, aut si species ē adiunxero: alī atq; alī accepisti;

Has suppositiones iuniores appellant: quas si quis penitus tenere cupiat. Dialecticorū qđ ea de re multa, et ingrita uolumina con-
scripserunt diligenter euoluat.

Nobis solum admouisse t̄minorū acceptioz ex adiuncto mutari sufficiat. Nam eius rei diligentior doctrina, et longior ē, et ad usu Oratorum affert pene nihil!

Quisquis putauerit in statu legitimo per ambiguū Amphibologiam huiusmodi posse incidere: cum id usu euenerit: dialecticos consulat.

Nos qm̄ raro: ac pene nūq; accidere putamus tam longam, atq; obscurā doctrinam p̄termisimus. Et hęc quę diximus eo tendunt, ne tu et sicuti omnium rerū ignari ad Dialecticos Amphibologias et equiuocationes Grammaticū p̄tes: multo posse confere.

Nunc qm̄ de uois signē diximus pauca de p̄tione totius etiam q̄ncis dissecam. Hęc ceteroz ul' ex his: quę dicta iam sunt, uel ex ijs: quę dicent' aptissime constabit!

Totum iō: quattuor modis d̄. spē. Continuo /

Universali uirtute, ac potestate!

Totum spē cum partimur: in sbales ptes partimur. Sbales partes sunt ex quibz unius cuiusq; sbā pmo constat: et materia, et forma: hoc mō dicim⁹ hoiez: anima: et corpore dīstare. Totū continuū in partes semp integra-tes scindimus. Integrantes partes dicim⁹ que totum ita componunt: ut non ad formam, sz ad materia eius reduci uideatur: /

Max alie similes: alie dissimiles.

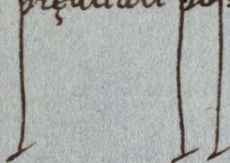
Similes dicunt: que sunt eiusdem rois: ut caro: ossa: uerui: Cetera qz quibus Animaliu corpora componuntur:

Dissimiles, que non sunt eiusdem rois: ut ho in cap: thoracem: manus: et pedes!

In partitione huicemodi preterea que de omni diuisione communiter diximus: Danda est: opera: ne partes partiu commisceamus:

Nam qui homine in pedes: thoracē: caput: brachium: et digitos partitur: aut cū dixit caput: oculos: aures: cetera qz huimodi addit particulas: omnia confundit!

Totum Uniuersale indiuidua discrepatur. Id in uirtutes: ac potestates suas scindit: ut anima in uegetantem Sensibilem roale non. n. gnis uel spes: uel dīstas h dīstbutio e, Imprimoxe nana sunt spes semp atq; differentie, nec cū pty suis continuū nullo modo predicari possit. Nec rei Uniuersalis indiuidua

uel qm potestates ipse gna no indiuidua, uel
 quonia indiuidua equali vniuersale descen-
 dit. Veru de totius dissepatione satis dictum e.

Generis aute in proximas species fiat diuisio.

Nam qui dicit sbe aliud animatu: Aliud i-
 animatu cu non in proximas differentias pac-
 titus sit: non recte diuidit.

Nam et si tam animatu: q in animatu sba
 est: no tm in hoc pmo: Sz in corpus, et in
 corporeum sba scindit. Deinde Corp' mil-
 la, et illa in Corpus animatu insensibile ac
 in insensibile: eodq modo usq i spaliissimas
 spes. Pimum iq diligent' aduertamus: ut in
 primas spes: uel differentias diuisio fiat.

Dem ut spes potius: q dtras accipiam? In species
 si. proprie genus non i dtras scinditur!

Veru qm rep spes plerumq noie carent: ma-
 ximeq ille: que rursus tanq genera disiu-
 gi possunt: quas sub alterenas nuncupamus,
 dtras spes loco ponimus. Nam cu tra sit q
 aliud ab alio distare assecim? ois differentia
 ad diuisione quis non ommez idonea est.

Differentia iq triplex e: que actu a subiecto
 separari potest: Ut sedere: stare: candidu
 ee: nigrum ee. Que actu quidem non sepatur,
 Sz sola ratione: ac mente disungi posse pre-
 cipit. Quis albus signus a nigro conuo differ-
 re uides: et que nullo pacto no mo no actu
 Sz ne mente quidem tolli potest: nam si

collitur. id q̄ perimit. q̄ ab ea re ab alijs
differt. ut rationale à ceteris homo differt.
et conem ab eo tollas: nec homo qd̄ erit: quā
Differentia solam in diuisione ḡnis adhibere
debem? Nam relique diuisioni que p̄ accidēs
fit accommodat. sp̄s ergo sbales, quas et sp̄n-
ficias appellari dixim, sub ḡne ponemus p̄prio,
semp̄q; oppositas, ut iam dictū est, inueniem.

Propositionem negationis cū uni tm̄ differētie
nomē sit inditū: ut m̄iorū alij p̄mi sic. tres
septem: alij nō p̄mi: ut nouem!

Per Contraria. ut. Colorū alij nigri: alij albi:
alij neutri:

Per habitum et priuationē: ut animalium
alia rōnalia: alia irationalia!

Reliqua que relationis ē oppositio in diuisione
ne ḡnis, locum non habet:

Ad hęc ordinem quendā retinere debet di-
uisio: ut Negatio semp̄ postrema ponatur:
Affirmatio et t̄ritus p̄cedat. Nam et docemur
facilius: et nā prius affirmatio: et t̄ritus est
posterior negatio, atq; p̄uatio diuisione ḡnis
usq; ad sp̄s ultimas recte deducta facile e-
rit omne sp̄m, que p̄mo ḡni subiecta sit sbā-
li diffinitione complecti.

Constat. n. diffinitio ḡne atq; differentijs!
Quare nec ḡnalia hac diffinitione nec indi-
uidua diffiniri possunt. Nec. n. ultimū ultra
ultimū est: nec indiuidua sbāli differentia

differe possunt:

Cum s^g rem aliquā diffinire uolumus fecit
 diuisione supiori g^{ns} usq³ ad extremas spes
 gen^{is} eius rei proximiū primo. Deim eius ge-
 neris diuidentē differentia g^{nci} adiungim?
 q^d si rei nō exequatur, ita ut conuincant: t^{er}cia^z
 adiungimus: ut etiā quartam. quousq³. Diffi-
 nitio nec plus: nec minus: sed rem ipsam
 p^{er}fecte: absoluteq³ complectatur. adeo ut cū
 ea g^{ntat}: ut cum uolo diffinire homines
 primo Animal. q^d hōi p^{ri}m^o genus est. Deinde
 rationale assumo: dicoq³ hōiem eē rationale
 animal. qua r^{ati}one s^{ba} hōis explicata est,
 nisi quis putet (ut platonici) cēlestia q³
 corpora: que p^{er}petua ac s^{im}mortalia sunt
 r^{ati}onalia eē Animalia. Tunc. u. ex sectione
 r^{ati}onalis aīalis mortale atq³ immortale: mor-
 talitas diffinitioni hōis est applicanda: ut
 homo sit Animal rationale atq³ mortale.

Q^u si quis (ut Antiquitas credebāt) Nymphas
 esse quasdam longenas mortales: quidam
 s^z hoc hōib^z diuimores q^u ex se r^{ati}onari discat.
 quō homines si nihil penitus audiāt: nihil
 discant: si quis inq^uid neq³ eē putabit. fca
 hui^{us} inominati generis distributione q^u Nym-
 phe que s^{ci}ant hōies non ex se r^{ati}onari p^{ri}mo
 s^z audiendo re atq³ actu didicerint: sciant
 diceremus hōiem esse Animal r^{ati}onale: Morta-
 le discipline capax. Ac ita demū quicq^ud homo

1 1 1 1 1
erit: huiusmodi erit animal: et quicquid huius-
modi animal homo erit: nec plus: nec minus
positum erit in diffinitione. Quia cum accidit
uerrere recto poteris. Diminuta enim dif-
finitio uerbis maiorem abundans mino-
rem rerum cumulum facit.

Item cum quid sit uerbum ad inuenire studea,
Genus primo assumam: et cum omne uocem
uideam in duo scindi: In eam, que aliquid
ac in eam que nihil sigt. Vocem significan-
tem dico esse uerbum. Sed non sufficit. Nam
Significantium uocum que non significant.
uerba non sunt. Adde igitur institutione
significans: ut a nomine separem: Cum
tempore ut ab oratione uerbum separem cui
nulla pars sigt separata: uideo esse abijcien-
dum. Ita diffinitio uerbi rei executi e uox
institutione significans cum tempore cuius
nulla pars significat separata.

Verum quemadmodum ex diuisione colligitur
diffinitio. Sic ex diffinitione uersus habet
diuisio pot ueluti ex hac ipsa uerbi diffini-
tione uocem diuidemus in significantem
in natura significantem. et gemitus per
institutione: et hanc cum tempore, uel
sine: et utramque in eam. cuius partes separe
aliquid significant. ut dico: et in eam cui
pars nihil sigt. separata ut nomen: si absq
tempore: si cum tempore uerbum: mancum ex

una parte differentie in diffinitione inducere
sunt: facile est eodem ordine oppositas ex
altera parte collocare: /

Ex hisce omnib; illud pspicuum est: res mul-
to res ee q terminos: Na si termini rebus expe-
quarentur: tam diffinitio q diuisio duob;
tm terminis in complexis fieret / ut si huic
qm q est animal rationale: mortale nihil. n.
prohibet, ita ex. uti tanq si longeus rimphe
nulla existent disciplina scientes: si huic neq;
rei q qne una esset in complexus terminus
esset impositus: similitq; huic dte que est
discipline capax diffinitio que longiore fac-
ta est terminor; inopia duobus tantu con-
fecta esset eodem modo si ei qm uocabu-
lum esset q oroni cum uoce ex institutio-
ne significanti cum tempore. uel sine tempo-
re comune e: et huic dte simpliciter que e;
cuius nulla pars separata significat. Diffini-
tio nois. uel uerbi duobus terminis constet: hos
spu et in diuisione conspice licet: ut cu
dicimus rex ciuim que dam sunt bona, que-
dam sunt mala: que da in dte: q greci
dicunt: /

Tripartita facta diuisio e: qm eius qd est indif-
ferens proprio uocabulo carenuis. Nam si
quis ita distribueret rerum omnium alia
differentia ab indifferentia: /

Differentium alia bona: alia mala in duos qde

terminos sciret. Verum tam Auditores q̄ se
ip̄m ignorantia confunderet. cum differentis nisi
aliud quid ante concesserit. differentie ois
et equalitatis: aut similitudinis cuiq̄ signifi-
cant iam h̄et. Quare oportet diuidendo ne
confusio fiat: que distinctioni opposita est.
certe pponere: ut incertiora quasi circūscrip-
ta determinent.

Verum de sbali diffinitioni hac tenus: Nunc de
ceteris breuius perstringamus.

Descriptio accidentalis differentias que sepa-
rari non possunt: continet: et si totam rem
absoluere huius una ostendit d̄ra.

Eam solam ponemus: ut homo ē, qd̄ videre pot̄.
qd̄ si id non accidit ceteras opponem quousq̄
uertere descriptione cum re possumus: ut
animal est: quod propria ui potest in oppo-
sitos locos moueri.

Enumerationem partium aliquid diffinimus: cu
integrantes omnes atq̄ principales assumi-
mus partes: ut qd̄ uolumus ostendamus.
hoc nō. Domus est, que fundamentis: et
parietibus constat.

Q̄ si parum partes afferre uideret, uel for-
mam ul' fine apponem? Nam et theatra et
columnis ex aliqua pre-susteta recta domus
nō sunt. Quare si undiq̄ parietib; et rectis
coniuncta, atq̄ conclusa dicas forma si ad
habitationem fine constitutam. Si utrumq̄

utroq; rem significantius expresseis:

Hec à descriptione differt. Nam et si quali partes in illa etiam connumerant. Nomini quam h; tñ semp single diffiniendo minora st: que in descriptione, uel maiora, uel equalia minq; minora inueniri possunt.

Per diuisionem diffiniemus: cū aliqd gen^o qd sit p̄ subiectas ei partes omnes proximas, atq; distinctas explicamus. ut anima ē. q; sensu tm: uel sensu simul et rōne utitur.

Hec diffiniendi ratio gñalissimis q̄nibus accommodatissima est. Nec. n. facilius: aut p̄spiratius ea quid sint enotare possumus. q̄ si spes ul' d'as eis p̄mo subiectas omnes uel specierū diffinitiones disiungendo proferamus. ut sba est: que uel sensu, uel mente pars ēē rōprehenditur. Et quantitas ē cū cuiq; partes uel cōi t̄mino iungunt: uel distincte acerrimum ex unitatibus constituūt hoc mō, et qd ē describim? cum diuim? Eius est. qd uel p̄ se consistit: uel alteri inheret. Q; si quis non prox. sed longiora enūat: que tñ cuncta pp multitudinem comprehendendi non possūt: nō p̄ diuisionem explicabit. sed ea ratione utet: quam non nulli diffinitionē non recte greci τὸ πῶς appellant: ut sba est: Xobi grā. homo: equus. Bos: Arbor: & r. Sed de diffinitione ac diuisione satis multa. Nunc de obligatio-
ne non nulla afferamus.

Obligationem Juniores appellant: cui nec neces-
saria: nec impossibili re proposita de ea sic
disputat: ut positionem custodiam.

Thesis ergo quedam: quam nos in definitione
in Rhetoricis nominamus obligatio est
quam qui defendit iurisco dicitur obliga-
tus: q non licet ei quicquam asserere: qd
contra posuit: esse uideatur. Quam ad rem
precepta etiam quedam afferunt mea
sententia utilissima. Nam qui ea negligit
eos uideo tanq pueros: aut oio iudes,
hoc modo illud inconstanter, ne stulte
dicam affirmare. Quod nec tibi, uel
in sermone, uel inscribendo accidat. Primo
diligenter caue: ne qd re: quam iam q-
posuisti sequitur: uel ex ea simul cum
uno pluribusue iam datis ignorant ne-
ges: ut si hoiem dixeris: non negabis Ani-
mal. aut si hoiem eloquentē: nō negabis pru-
dētē: et si hec pbumq; dixē eē nō repugnabis.
Contra nō siquid positioni repugnat: aut vni
pluribusue in disceptando concessis, uel quo-
uis modo in sermone datis per negandū
est. Aliter enim nos ipsi causam nostram
euerterem: et ex aduersarij causa nō ex nra di-
cerem? Ita eloquentē quē dixeris. Ineptū negabis.
Hanc uō, et eloquentē: si imprudentē asseret
stulticię est. Ad hec danda est opera: ne qd
asseras: ex quo alicuius rei quā iam posuisti

oppositum euemat: ut si quem insolentem
appellaueris: eundem postea colli ab oibus
affirmes. Sequitur. n. Insolentiam Arrogan-
tia: et hanc odium. Quare et insolentiam!

Præterea si quid ex his/que iam concessa sunt.
et opposito eius/quod abnuis vno/pluribus.
conficitur. Id uero si cum asseueratione agis:
affirmandum est. ut si quoniam omnes homines na-
tura eloquentes credis: artificio te neogas
eloquentem: Illud constanter preferendum est: nul-
la te obseruatione ad eloquentiam iuuari. Sep-
im quod sequitur ex his/que aut sponte dedimus
aut interrogati dedimus/ aut etiam coacti
concessimus: aut oppositis eorum repugnant.

Vel sponte si pretermittendum non dicimus.
Sponte negabimus. Interrogati non cedemus nisi
res plane sit necessaria: vel impossibilia sint
ex uis consecutionis. uel repugnantis inden-
dum. Deinde si quid eiusmodi non sunt. quod iuni-
ores imprudentia dicunt: ex qualitate ea
proponitur res ipsa: respondendum. Ac ut
per se necessarium quod est nunquam negandum. Sic
impossibile per se nunquam concedendum.

Quas ob res ingenio ante totam rem/et quid
acriter prospicere debemus/et singula eorum/que
dicimus ita consideranda. ut quicquid ex
quacumque re consequatur: lateat.

Verum quoniam Oratoris Materia plerumque uerisi-
milis raro necessaria est. ac dissimilia in utranque

partem non nunq̄ trahunt: aut hinc ex altera
q̄ parte aliquid vix simile: ut ip̄a que vix simi-
lia sūt: quādoq; opponi uideant. ut multi
pecunie q̄ officij cupidiores sunt: cui oppo-
nitur et uerissimiliter dicitur!

Quis ē q̄ nō officij: q̄ pecunie cupidior sit:
Quā ergo ita se res habet: diligenter animad-
uertendū est. ne ut ignorantēs modo hoc
nō illud: eadem disceptatione dicere uide-
amur. Quā cum omnium difficillimum in-
dū sit: sit facilius: si finis quo perueniendi
sumus: mente completamur: et quicquid
dicimus eo dirigamus:

Verum ne quis putet hec p̄cepta: que breui-
ter exposuimus: non tantopere uilia ee
non grauabor uel ad doctrinam tuā uel ad
Rhetoricorum cōmendationem ex eum loco
ea dicere: que multi suo et multitudinis
iudicio docti constanter asserunt. Quos si
uidebitur alijs uoluminibus nominatim re-
darguemus: ut eorū memoria non ipi putat
cum sūt Laude: S; cum ignorantie culpa:
& quidem quousq; lingua Latina, addam
et greca, extiterit: posteris recaddatur.
Solent ergo multi Rhetoricę artis ignari nob̄
derahere: cum eloquentie princeps M. Tu-
lius multa uolumina ea de re nob̄ relique-
rit: quo nemine unq̄ meli⁹ Rhetoricā docuisse
asserunt. Deinde sui obliti cum Longius

in sermonem pcescerint: Marcum Tullium
aiunt aliter: atq; aliter eadem de re scrip-
se: ac in diuersis uoluminib; diuersas opinões
remisse. ex quo uides: Sagaces homines
confici non uident confudisse ipam Rhet-
oricam. nõ docuisse. Non dico hec q; mihi etia
M. T. confudisse omnia uideatur. Sed q;
ex uerbis consequatur. Idcirco magis mihi
scribendum fuisse: qd Cicero tot opiniones
(ut ipi dicunt) secutus: quot libros edi-
dit.

Quid: qd Agaso scripsit: turpe est inquit
Latinis a greco hōie. Deinde cū multa ue-
lit ostendere a maiorib; nris relicta d fa-
cultate dicendi uolumina. Aristotelem. Her-
mogenem: Demosthenē / ac Isocraticā Scholā
in medium adducit.

Qui oēs quoniam greci fuerant: nõ dubito qn
uideas in exercitiis uerbis suis teneri ad-
uersarium: /

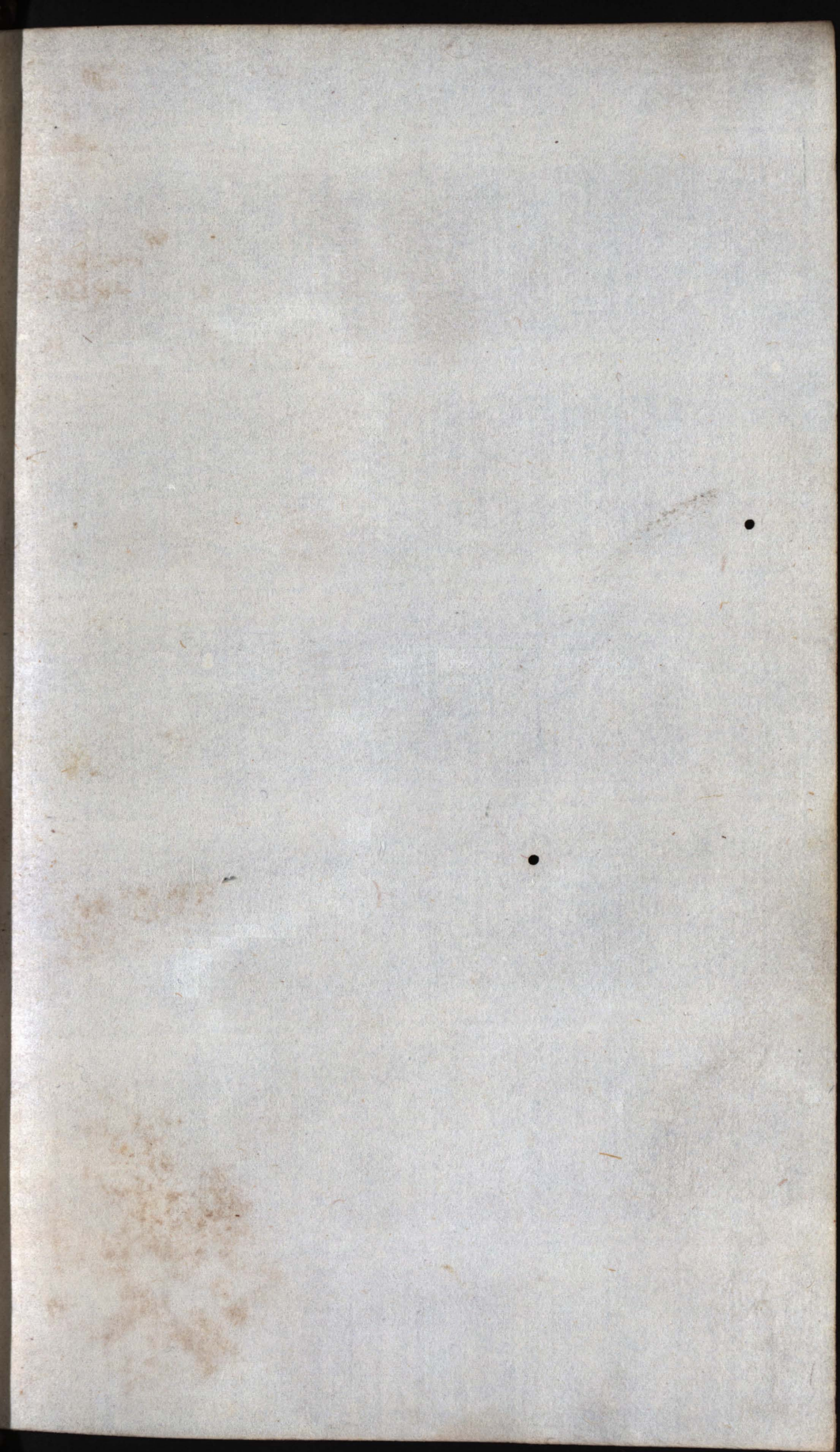
Hec adijcere placuit: non ut ignorantia ali-
cuius detegerem (Neminem. n. nominauit)
Sed ut intelligas precepta hec obligationis
semper in omni sermone, ac disceptatione
ac multo magis in scribendo conseruanda.

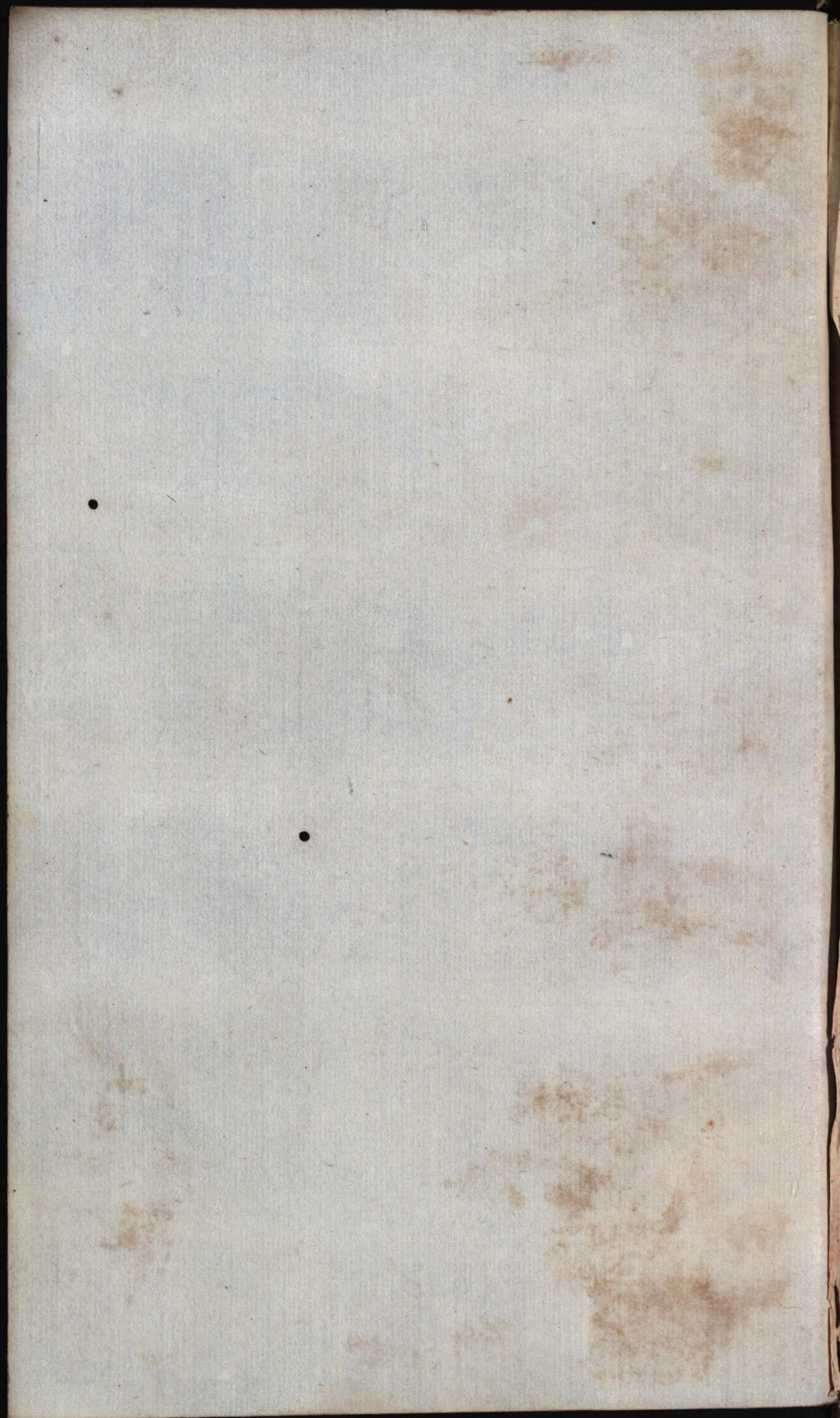
Numq; n. dicere cum asseueratione poteris:
qd Cicero admonet) nisi que dicta sunt:
faciliora tibi exercitatione fereris. Nam q;
hec negligunt: eos uideo alioq; doctos ea ignora.

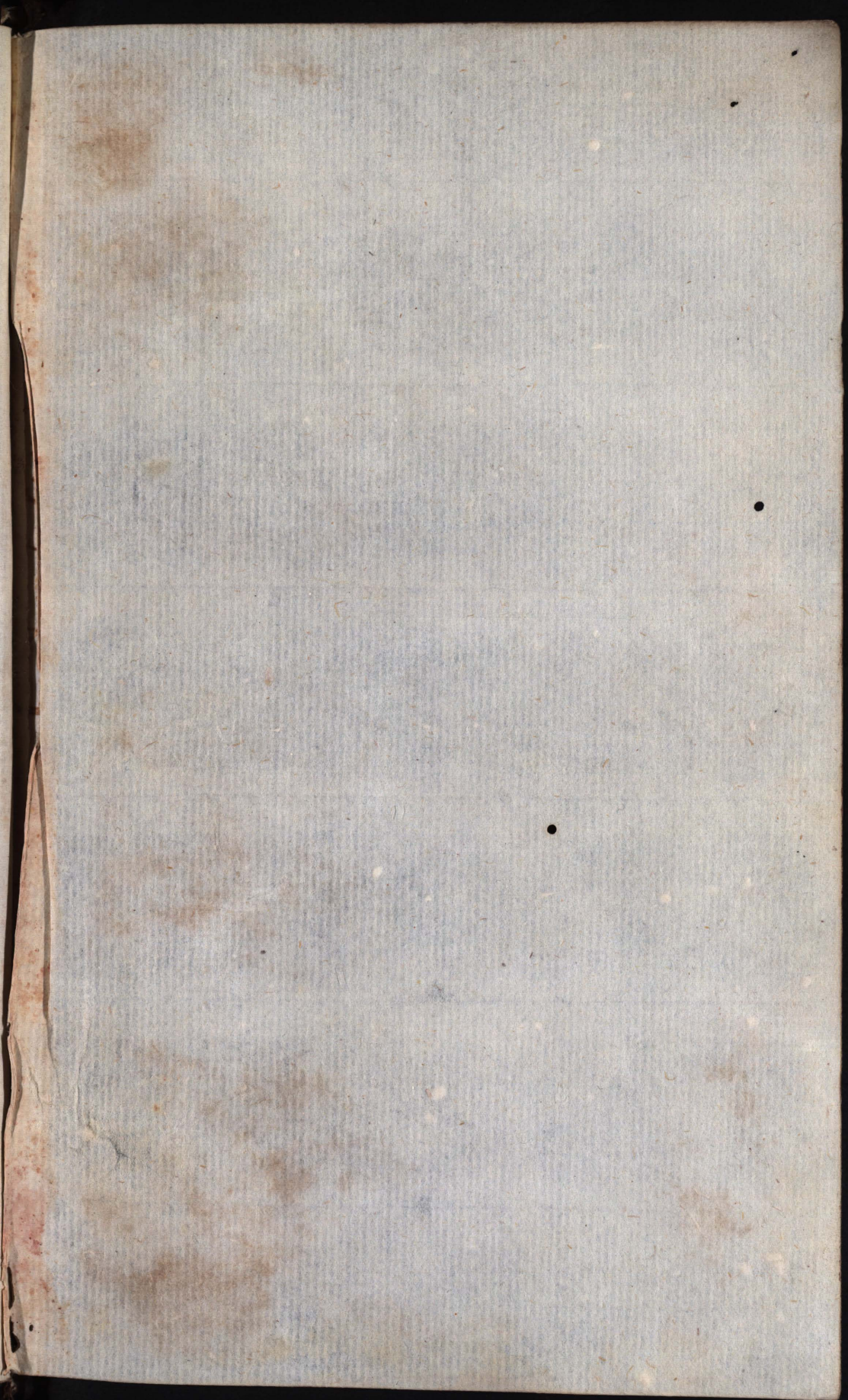
sua scripta conecere: ut no pudore affici so-
leam: quando cum huiusmodi hoib; smo her;
Quos si quis reuocare ab erratis vellet: non
sui, vel doctri; ipsius gratia: Sed intolle-
rabili quadam arrogancia id eum facere
putarent!

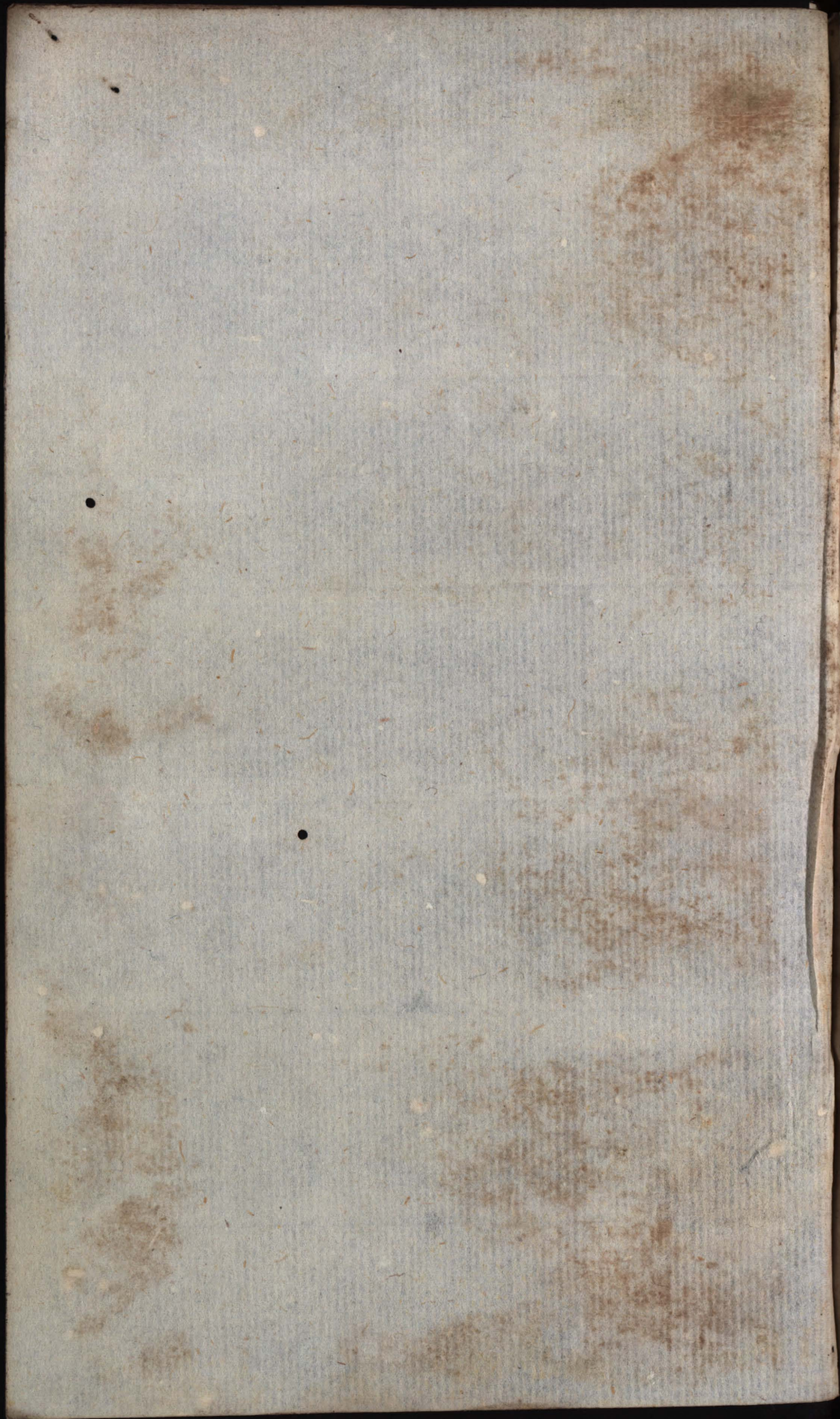
Quare putescant hij quide sua inscitia quis
doctis omnibus atq; peritis dedecori sint,
cum inter eos enlumentur. /
Tu uero da operam: ut non hec solum: ueru
ut multo maiora: et plura consequaris:
ut ratione discendi recte habita et ma-
iorum scientia rerum non abiecta uere
doctus et sis: et uidearis: —

—: Fimis Logice:

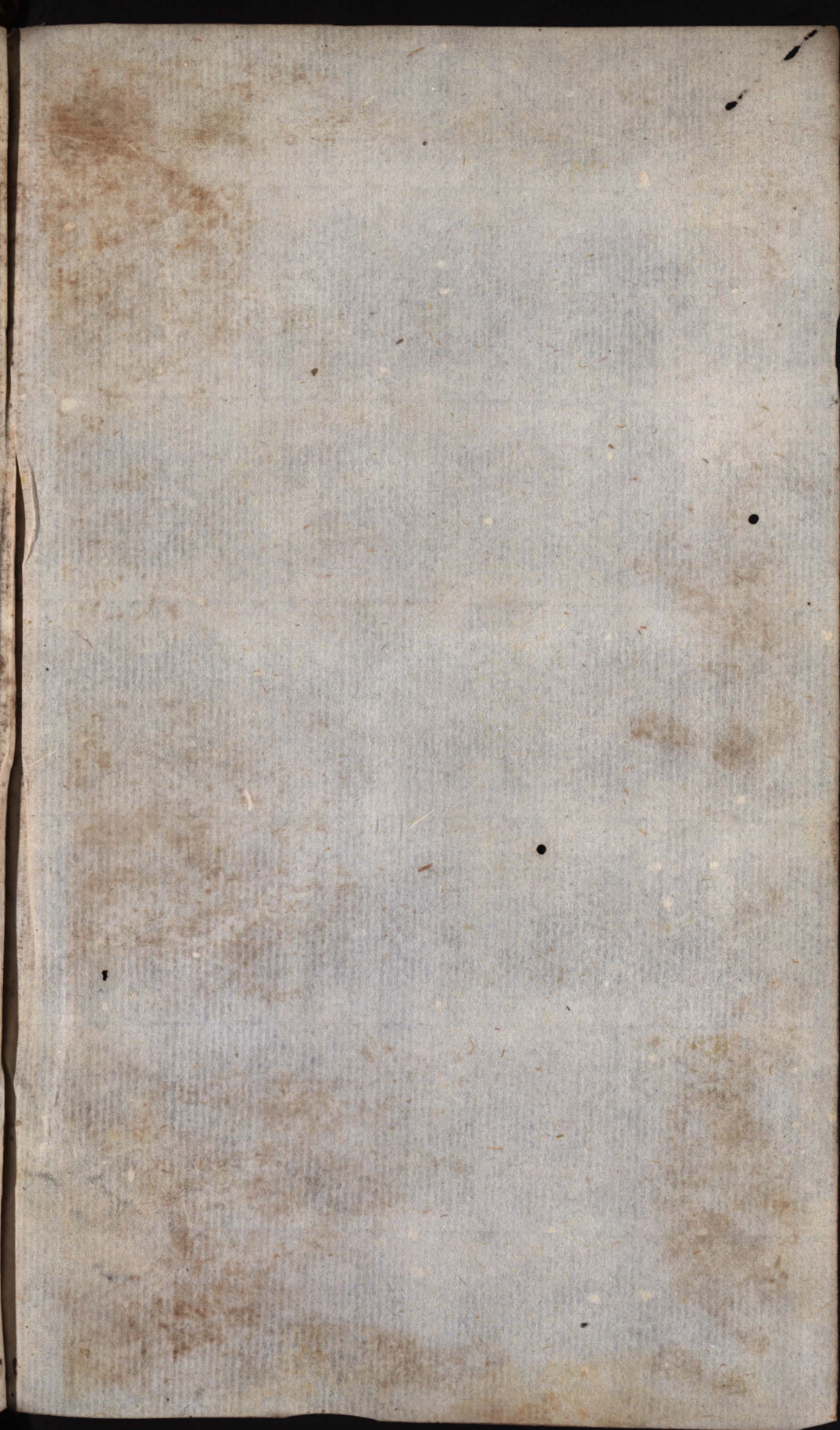

.B. Rhe.

